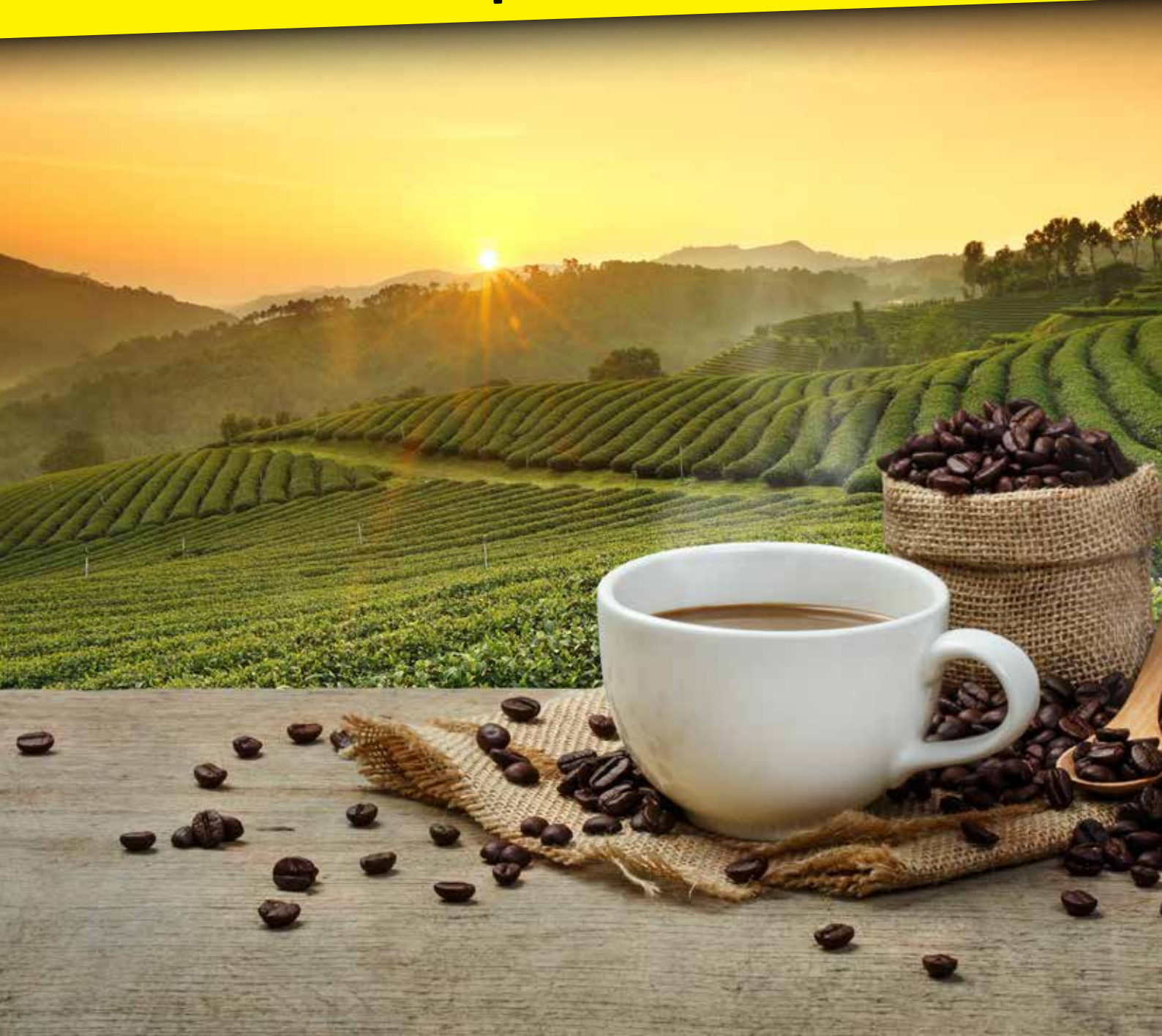

כוס קפה ועוגיה

בשווי מיליון דולר

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת במדבר | גליון מס' 224 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

המתנתי בתור בביתו של מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א, ולפני בתור עמד הגאון רבי משה מרצבך שליט"א, כאשר רבי משה נכנס פנימה, ראיתי כי הוא לוחש משהו באוזניו של רבי חיים, ורבי חיים מחייך בקורת רוח מרובה. ביציאתי, ביקשתי מרבי משה לספר לי במה שימח כל כך את רבי חיים, והוא סיפר לי...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

למעלה נוספת ומיוחדת - זריזות לתורה ולמצוות. סיפר לי ידידי הגאון רבי זונדל שטרן שליט"א, רב קהילת 'פרושים' בשכונת רמת שלמה בירושלים, כי פעם ביקר אצל הגאון הצדיק רבי יוסף סלנט זצ"ל, בעל ה'באר יוסף', ושמע את רבי יוסף אומר לבנו הגאון רבי משה זצ"ל באקראי, כי היות ויצא כעת כרך חדש ומהודר של צ"ח, יש לו חשק להתחיל ללמוד את מסכת ברכות מן ההתחלה. בהטעימו, כי הגם שלמד כבר מסכת ברכות כמה פעמים בעבר, אך כעת הוא קיבל חשק מחודש לעבור שוב על המסכת יחד עם חידושי הצ"ח במהדורתו החדשה.

בפרשתנו פרשת במדבר מצינו פעם נוספת כיצד השאיפות הפנימיות והטהורות זיכו את השואף במתנת שמים של דרגה והתעלות.

התורה מספרת כיצד חנו בני ישראל במדבר: "איש על דגלו באותות לבית אבותם" (ב, ב). חז"ל מתארים במדרש (תנחומא אות טו) כיצד זכו ישראל לדגלים:

"כיון שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, ירדו עמו עשרים ושנים אלף מרכבות של מלאכים, שנאמר: 'רכב אלהים רבותים אלפי שנאן', והיו כולם עשויים דגלים דגלים, לכך נאמר 'דגול מרובה'. כיון שראו אותם ישראל שהם עשויים דגלים דגלים, היו מתאווים לדגלים; אמרו: 'ולואי אנו נעשים דגלים כמותם!', לכך נאמר 'הביאני אל בית היין ודגלו עלי אהבה' - 'בית היין' זה סיני, שבו ניתנה תורה שנמשלה בין... 'ודגלו עלי אהבה' - אמרו ולואי הוא מדגיל עלי אהבה... אמר להם הקדוש ברוך הוא: נתאוויתם לדגלים, חייכם שאני עושה שאלתכם; מיד הודיע הקדוש ברוך הוא את אהבתו לישראל, ואמר למשה: לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו".

כלל ישראל חזו ברבבות מלאכי השרת מקיימים את מלאכת הקודש בסדר מופתי ובכבוד הדדי, והשתוקקו גם הם לזכות לדרגה מופלאה זו של עשיית רצונו יתברך באהבה ואחוה, שלום ורעות, שאותם מסמלים הדגלים. וכשאדם שואף ומשתוקק, הקדוש ברוך הוא נותן לו, ואכן כלל ישראל זכו לסמל אהבה מהבורא יתברך בזכות ההשתוקקות הזאת!

יש לדעת, כי שאיפה והשתוקקות אמיתית לרוחניות, מובילות

ותיקין באותו בוקר, ושעה קלה לאחר מכן כבר עלה רבי חיים להביא לו את הכסף...

ביקשתי מרבי יצחק שישאל את חותנו מדוע הוא לא חיכה עד הצהריים, למסור לו את הכסף - הרי הוא ידע כי הוא אמור בצהריים לסעוד על שולחנו ומה היה דחוף לו לעלות עוד באותו בוקר עד לביתו?

"אינני מבין את השאלה", השיב רבי חיים בתמיהה. "אם באה מצוה לידך, אסור להחמיץ אותה... התדע כמה מצוות עוד יכולות לבוא לידי עד הצהריים?"...

סיפור זה עשה עלינו רושם כביר בשעתו, ולימד אותנו מושגים של זריזות.

מוסר ההשכל מסיפור זה הוא נפלא. אם יש מצוה - לא משתהים אלא מיד הולכים ומקיימים. זוהי אהבה מיוחדת למצוות, ושאיפה אמיתית לקיים את רצון השם בשלימות. שאיפה אמיתית, כשהיא באה לידי מעשה - איננה משתהה אפילו רגע אחד! כך גדלים רבי חיים!

מעשה זה מזכיר לי סיפור נפלא נוסף:

לפני כמה שנים המתנתי בתור בביתו של רבי חיים להכנס אל הקודש פנימה, ולפני בתור עמד הגאון רבי **משה מרצבך** שליט"א, בנו של הגאון רבי **יונה מרצבך** זצ"ל, מראשי ישיבת 'קול תורה'. כאשר הגיע תורו של רבי משה והוא נכנס פנימה, ראיתי כי הוא לוחש משהו באוזניו של רבי חיים, ורבי חיים מחייך בקורת רוח מרובה.

ביציאתי מן הקודש ביקשתי מרבי משה לספר לי במה שימח כל כך את רבי חיים, והוא נענה בחיוב. הוא סיפר לי, כי הוא הזכיר לרבי חיים סיפור שארע לפני עשרות שנים:

כאשר מרן ה'**סטייפלער**' זצ"ל חיבר את הספר 'שיעורין של תורה', נודע לו לאחר מכן כי סבו רבי יונה מרצבך אף הוא הוציא חוברת על ענין השיעורים. בהמשך אותו יום, כאשר הגיע רבי חיים לבקר את אביו, ביקש ממנו ה'**סטייפלער**': "אנא ממך, נסה להשיג לי את החוברת של רבי יונה מרצבך".

אחרי כחצי שעה, הגיע רבי משה לביתו של ה'**סטייפלער**' והביא לו את החוברת של סבו רבי יונה. ה'**סטייפלער**' שמח כמוצא שלל רב, אך הגיב: "בדיוק לפני זמן קצר אמרתי לבני רבי חיים כי אני חפץ בחוברת הזאת, ושילך להשיג לי אותה. עתה אני רואה כי הוא הלך לחינם, ואתה כבר הספקת להביאה לפניו".

אמר לו רבי משה: "אני בא לכאן דוקא בגלל רבי חיים. הוא בא לאבי לפני דקות אחדות בשליחותכם וביקש ממנו את החוברת עבורכם. ואמרתי לו כי אני עצמי יבוא תיכף לאביכם למסור זאת".

נענה ה'**סטייפלער**' בהתפעלות: "תמיד ידעתי כי בני רבי חיים זריז הוא, אבל לא ידעתי כי עד כדי כך..."

"את הסיפור הזה הזכרתי לרבי חיים קודם כשלחשתי לו באוזנו, והוא חייך ונהנה" - הפטיר רבי משה.

גם כאן בולטת אותה נקודה - זריזות למצוות! אבא ביקש משהו - הולכים מיד! זהו רצון השם, מצוה דאורייתא! לא משתהים!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא' הכרך החדש על חומש במדבר)

רבי יוסף אמר זאת לבנו ממש כאדם ששח לרעהו דבר מה, ולא בלשון ציווי או בקשה. אולם לאחר כמה ימים סר רבי משה לבית אביו, ובכניסתו לבית נזכר במה שאמר לו אביו בביקורו הקודם. הוא פנה לאביו ואמר כמתנצל: "אוי, רציתי לקנות את הצל"ח החדש, אך שכחתי". חייך רבי יוסף ואמר לו: "אני כבר אוהז בדף י'. מיד למחרת הלכתי וקניתי את הספר"...

גם בקיום המצוות נודעת חשיבות רבה לענין השאיפות. מי ששואף כל העת לקיים את רצון אביו שבשמים, אזי בעת שתזדמן לפניו מצוה - יקיים אותה בזריזות מופלגת וללא שהיות, ויחפש כל הזדמנות כדי לעשותה.

כשעברתי להתגורר בירושלים למדתי בכולל שעל ידי ישיבת 'תורה אור', בצילו של הגאון רבי **חיים פנחס שיינברג** זצ"ל, שהיה אדם גדול מאוד, גאון צדיק וקדוש. מצוות השם היו מושג חיי ממש, ותמיד הידר לקיימן בזריזות מופלאה ובחדוות לב.

בשעתו סיפר לי אחד מבחירי הלוומדים בכולל, ידידי הגאון רבי **ישראל גואלמן** שליט"א, כיום רב קהילת 'שערי תבונה' בשכונת רמות א' בירושלים, כי לפעמים היה עומד בפרוזדור של הכולל ומשוחח עם הרב שיינברג בסוגיא או בהלכה, כשלפתע הוא היה מאיץ בו "הבה ניכנס לבית המדרש ונשב לרגע". הוא נכנס לבית המדרש והתיישב מבלי להבין מה הרב שיינברג רוצה ממנו.

אך אחר כמה שניות הבין כי הרב שיינברג הבחין בזוית עינו בדמותו ההדורה של המשגיח הגאון הצדיק רבי **זיידל אפשטיין** זצ"ל, שעומד לעבור במקום, וכוונתו היתה שייסיפיקו לשבת לפני שהמשגיח יבוא, כך יוכלו לקום בפניו, ולקיים את המצוה של 'והדרת פני זקן'.

הרב גואלמן אמר לי אז בנימה אישית: "יש ללמוד מראש הישיבה כיצד לנצל כל הזדמנות לעשיית רצון השם יתברך ולקיום המצוות". אני נזכר בעוד מעשה דומה על זריזותם של הצדיקים:

בשנת תשמ"א עסקתי באיזו מצוה חשובה של הכנסת כלה, בת תלמיד-חכם. בזמנו למדתי בכולל 'אוהל יעקב' בבני-ברק ובספסל הסמוך אלי ישב ידידי הגאון הצדיק רבי **יצחק קולדצקי** שליט"א, חתנו של מרן שר התורה הגר"ח **קנייבסקי** שליט"א, שהיה אז אברך צעיר לאחר נישואיו.

כשניגשתי לרבי יצחק וביקשתי ממנו לסייע למטרת המצוה שעסקתי בה, הוא אמר לי כי היות ובימים אלו הוא סועד על שולחנו של חותנו רבי חיים, הוא ינסה לדבר איתו בנוגע למצוה זו. כי ידוע לו על פעמים רבות שאנשים נותנים לרבי חיים כספי צדקה כדי למסור לנוזקים, ואולי גם כעת נמצאים אצלו כספי צדקה שיוכל למוסרם עבורי.

למחרת, קודם השעה תשע בבוקר, רבי יצחק היה בביתו ברחוב ברסלב בבני-ברק, ולפתע הוא שומע נקישות בדלת. כשניגש לפתוח הוא נרעש לראות בפתח את חותנו רבי חיים בכבודו ובעצמו. רבי חיים טיפס עד לקומה השלישית בה התגורר, כדי למסור לי סכום כסף נכבד שהיה ברשותו. היה זה בתקופה שההליכה היתה קשה עליו עקב מיחוש ברגליו, ואף על פי כן לא חסך מאמץ וטרחה כדי לבוא לביתו.

מאוחר יותר התברר לי כי רבי יצחק דיבר עם חותנו לאחר תפילת

"אנא נישאר ונרגיש קצת מטעמו של גן עדן בעולם הזה"...

הרה"ג רבי דוד הופשטטר שליט"א על התורה בעוה"ז והעוה"ב

"איני דר אלא במקום תורה" (אבות פ"ו, מ"ט)

טעם גן עדן בעולם הזה...

גדולי ישראל זכו להרגיש את טעמו הערב של 'מקום תורה' גם כאן בעולם הזה. בצעירותו למד הגאון רבי אליקים גציל לויטן זצ"ל בישיבת 'ראדין' אצל מרנא ה'חפץ חיים' זי"ע. כבר בראשית דרכו בישיבה הכיר ה'חפץ חיים' בכישורי הנאום והדרשנות שלו, ושלח אותו לעיירות לדרוש לעם שבשדות, להחדיר בליבותיהם יראת שמים, ואכן דרשותיו נשאו פרי ורבים השיב מעוון. לימים שימש כמגיד מישרים בביאליסטוק ובבריסק, וקשריו עם ה'חפץ חיים' נמשכו כל השנים. פעם כשחזר לראדין, התקבל בכבוד גדול על ידי מורו ורבו ה'חפץ חיים' והוא הובילו להיכל הישיבה להראות לו את בני הישיבה לומדים בהתלהבות ובשמחה. כאשר ראו התלמידים את ה'חפץ חיים' והמגיד נכנסים להיכל הישיבה, קמו ממקומותיהם כדי לכבדם. החפץ חיים חשש מאוד מהביטול תורה שנגרם מכך, והציע למגיד לצאת מהיכל הישיבה. אולם המגיד הפציר בו ואמר: "אנא נישאר ונרגיש קצת מטעמו של גן עדן בעולם הזה"...

(מתוך הספר 'דרש דוד' אבות)

יש לתמונה, מדוע אמר רבי יוסי בן קסמא: איני דר אלא במקום תורה", ולא נתן טעם וסיבה לדבריו? ובפשטות היה נראה, שהמשך דבריו "שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד" הוא עצמו הטעם לכך שאינו דר אלא במקום תורה, דהיינו משום שמתוך כך יזכה לתורה ומעשים טובים שילווחו ויביאוהו לחיי העולם הבא. אולם באמת אין לבאר כך, שהרי לאחר שאמר "איני דר אלא במקום תורה", הוסיף ואמר "ולא עוד אלא שבשעת וכו'", ומשמע שהוא טעם נוסף מלבד עצם דבריו ש"איני דר אלא במקום תורה".

מקום התורה הוא התענוג האמיתי

ונראה לבאר, שבאמת דברי רבי יוסי "איני דר אלא במקום תורה", הם טעם וסיבה לעצמם, כלומר: איני מסוגל לדור במקום אחר! לא רק עבור העתיד, עבור חיי העולם הבא, ולא רק מפני קיום מצות תלמוד תורה אלא מפני שגם להנאת עצמי אינני מסכים לדור במקום אחר, שכן מקום התורה ולומדיה הוא גם העולם הזה הטוב ביותר. וכאשר דר אני במקום תורה הריני עושה זאת לצורך עצמי, כאן ועכשיו! שכן חברתם של תלמידי החכמים, ומקומם המלא בעסק התורה ובשעשועיה, הם הם התענוג האמיתי גם בעולם הזה.

זו היא אפוא, כוונת דברי רבי יוסי בן קסמא: "איני דר אלא במקום תורה" מצד עצם הדבר שאין לי דירין טובים מהם כאן בעולם הזה, "ולא עוד אלא וכו'" שגם לחיי העולם הבא לא ילווני אלא תורה ומעשים טובים הנרכשים במקום תורה, ולא הכסף והזהב שתתן לי כדי שאדור עמכם במקומכם.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לפני שנסעתי לישיבה אמרתי לאבא שאני מתבייש. אני רק בן 12 וחצי ואני הולך לישיבה גדולה, כולם יצחקו ממני. אבא אמר לי: 'מה אכפת לך? אני אקנה לך תפילין, תתחיל להניח תפילין, מי צריך לדעת בן כמה אתה...'. וכך הווה. באנו לזמן קיץ, בראש חודש אייר, ואבא באמת קנה לי תפילין. נו, הכל מצוין. יש לי תפילין, ואני בישיבה בחור צעיר. אף אחד לא צריך לדעת בן כמה אני...

הגאון רבי ברוך דב פוברסקי שליט"א ראש ישיבת פונביז',
בשיחה מרתקת על קורות חייו ומסירות הנפש לתורה

"זאת עשו להם וחייו" (במדבר ד', י"ט)

אנחנו גרנו בברנוביץ, באחד הימים שבתי לביתי מהחידר, ואמרת לאבא (מרון הגר"ד פוברסקי זצוק"ל - י.ש.) שהיום הגיע אדם לחיידר, לקח לנו את הכובע [שהיה גם הכיפה] ואת החומש והגמרא, ואמר שמחר נבוא עם מכשיר כתיבה ומחברת. היו אלו נציגי השלטון הרוסי החדש שביקשו לחנך את הנוער בדרכם. אבא לא שהה רגע, מיד הוא אמר לאמי: 'את שומעת?! היום בלילה אנו עוזבים את ברנוביץ!'

מזוודות לא היו אז, אז אמא לקחה שק גדול, ובשק היא שמה כר אחד ושמיכה שיהיה חם, אבא לקח איתו רמב"ם ומנחת חינוך. זה מה שהיה. ר' שניאור (ראש ישיבת לייקווד, הגאון הגדול רבי שניאור קוטלר זצוק"ל, בנו של מרון הגאון רבי אהרן זצוק"ל י.ש.) התאכסן אצלנו בבית, והוא נתן לי במתנה ספר תנ"ך קטן. רציתי גם את זה לקחת, אבל אבא אמר 'לא, לזה אין מקום'. זה נשאר שם. וכך באנו לווילנא, פליטים, ממש פליטים.

הגאון רבי דוד רפפורט זצוק"ל (בעל ה'מקדש דוד', ור"מ ישיבת ברנוביץ י.ש.), ניסה להניא את אבא מתוכניתו, והלך איתנו לתחנת הרכבת במטרה לשכנע את אבא לחזור בו מתוכניתו אך אבא לא השתכנע.

בוילנא התגוררנו בביתו של מי שלימים היה חמי הגה"צ רבי ישראל חיים קפלן זצוק"ל שהיה ידיד של אבא מישיבת מיר. אח"כ באה גם אחותו עם ילדיה מבריסק אז עזבנו את ביתו לטובת דירת חדר קטנה. התנאים בוילנא לא היו קלים כלל וכלל, לא היה מה לאכול. אני אכלתי רק פעם אחת ביום, פרוסת לחם וכוס מים. מה אבא אכל? אינני יודע. נראה לי שגם זה בקושי.

מי שעזר לנו היה מרון הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל, שהיה יד ימינם של כל הפליטים שהתקבצו לווילנא. הרוסים סגרו את כל החיידרים בוילנא. אז מה, אתם חושבים שלא למדנו? אבא שכר אחד מבחורי הישיבה והוא למד איתי. לא היה לנו חיידר, אבל זה היה כמו חיידר.

זה היה בחור נחמד מישיבת אוסטראה, והוא למד איתי, יחד עם גיסי לעתיד ר' נפתלי (קפלן). אבא שלי והשווער שלי לעתיד ביחד לקחו בחור אחד ושכרו אותו והוא למד עם שני הילדים.

זה היה לפני הצהריים, אחרי הצהריים לא למדנו איתו, ובשעה שבע בערב אבא היה הולך לשמוע את השיעור של מרון הרב מבריסק זצוק"ל. הוא אמר אז שיעור על מנחות, ובאו לשם כל גדולי ישראל מבין הפליטים לשמוע את השיעור. אני אחרי הצהריים כבר לא למדתי ב'חיידר' שלי, אז הוא לקח אותי לשם. לא היה מקום ליד השולחן, אז הושיבו אותי מתחת לשולחן, ומשם שמעתי את מרון הרב מבריסק מוסר את שיעורו. אני עוד זוכר ששיחקתי עם בני משפחת מרון הגר"ז שם בגפרורים...

אח"כ עלינו ארצה. הייתה אז מלחמה, ובמלחמה מרון הרב מפונביז' זצוק"ל פחד שילמדו בישיבה כי היתה סכנה של הפצצות, אז עברנו כל הישיבה לפרדס. ישיבת פונביז' הלכה ללמוד בפרדס. קראו לו 'פרדס ברמן' ע"ש בעל הבית שנקרא ברמן. גדלו שם תפוזים, ובפרדס התפוזים שכבנו על הארץ וכך אבא היה אומר שיעור. לאבא היה סטנדר, ואנחנו שכבנו על הארץ ושמענו את השיעור.

מידי פעם היו נוטלים תפוז אחד תוך כדי הלימוד... כך היה כמה חודשים, ומה, לא למדו? כן למדו!

בית המדרש עובר לחדר בבית!

וראש הישיבה מרן הגאון רבי שמואל זצוק"ל לא מסר שיעורים אז? הגאון הגדול רב"ד שליט"א: רבי שמואל היה בירושלים. הוא לא יכול היה לבוא בגלל הסגר והמצור, אז מרן הרב מפוניבז' אמר במקומו את השיעור.

בגלל המצב, היה צורך לעשות [בישיבה] מעין 'משטר צבאי' ונדרשנו למנות לזה 'מפקד'. אז ה'מפקד' היה הגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל. היה לו צופר גדול ביד, ואנו למדנו אז בחדר האריזה של הפרדס, שהיה אמנם בלי גג - אבל היה חדר סגור. וכשהיתה אזעקה רבי יששכר עמד ליד הדלת, ודאג שכולם יצאו ויתפזרו בין עצי הפרדס בצורה מסודרת ללא דחיפות. וכך היינו מתפזרים בפרדס, וכל אחד נשכב תחת עץ והמשיך ללמוד...

למדתי בתקופה ההיא בחברותא עם הגאון רבי שמואל דיקמן זצוק"ל, [לימים גיסו של יבדלחט"א הגאון הגדול רב"מ אזרחי שליט"א ואב"ד חיפה]. הוא בא אלינו לישיבה מישיבת חפץ חיים בכפר סבא ולמדנו בחברותא. אבא היה עומד עם הסטנדר ואומר שיעורים וברוך ד' דווקא הייתה התמדה. לפעמים מרוב נסיונות באים לידי חיזוק.

צריכים לחזק את התלמידים. תדעו לכם אתם עומדים בנסיון, מן השמים עושים נסיון, שגם במצב הזה תהיה ישיבה, אז כל אחד נמצא כעת ב'ישיבה', ולומדים, שומעים שיעור. היום אמרתי שיעור והרבה שמעו אותו דרך הטלפון. נעבור את זה בס"ד, אבל צריכים לחזק את התלמידים.

אני רוצה להגיד משהו. אולי זה קצת חידוש, אבל זו אמת.

הגמרא אומרת בברכות (ח). "אמר רב חסדא מאי דכתיב אוהב ד' שערי ציון מכל משכנות יעקב, אוהב ד' שערים המצויינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות". מה זה שערי ציון שהוא יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות? בית כנסת כתוב, בית מדרש כתוב, אבל יש דבר שהוא אוהב יותר - שערי ציון, שערים המצויינים בהלכה. מי אלו 'שערי ציון'? מה זה יכול להיות? - זו הישיבה! אחר כך אומרת הגמרא "מיים שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד". מה כתוב כאן?

בשיר השירים [ה, א] כתוב "באתי לגני אחותי כלה". על מה הולך הפסוק? אומרים חז"ל במדרש. כששלמה המלך בנה את בית המקדש, אמר הקב"ה באתי לגני, פעם היה לי כבר גן כזה. באדם הראשון, היה לי גן עדן, וכשבנו את בית המקדש, אומר הקב"ה חזרתי לגני הישן.

משחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, מה זה ד' אמות של הלכה? ישיבות! זאת אומרת שיש ישיבות זה בית המקדש, כך הוא חשבון הדברים, יש בית המקדש, ובית המקדש הוא גן עדן, והישיבות נשארו, אז הישיבות הן גן עדן.

הראש-ישיבה רבי הצק"ל (מרן)
הגאון רבי יחזקאל סרנא זצוק"ל
(י.ש.) היה גר ממש ממול, והוא
שמע את השירה ושלה לראות
לשמחה מה זו עושה. אמרו לו:
זה בר מצוה של ברלה פוברסקי...
ונחה דעתו. הוא אמר: "נו שישמחו,
בין הסדרים, למה לא?"

אבל מה עושים כשיש גזירה, שאי אפשר ללמוד כולם בחדר אחד בישיבה, כמו בימים אלו מחמת הקורונה? אז קבעו שכל אחד יושב בחדרו. הבית מקדש לא נסגר, הבית מקדש מפוצל. אז מהיום והלאה צריכים לדעת שכל בחור שיושב בחדרו ולומד הוא נמצא בישיבה, והחדר שלו הוא גן עדן!

זה חשוב לשמוע את זה. כל אחד צריך לדעת שזה לא פשוט, בזמן הזה זה חיזוק גדול, מי שרק יבין את עומק הדברים אז הוא ירגיש את מה שקרה כאן, שמהיום והלאה הוא ישב בחדרו, ויחשוב: איפה אני נמצא? בבית המקדש! החדר שלו זה הישיבה כעת, רק שהיו צריכים לחלק את הישיבה לחלקים!

והגאון הגדול ראש ישיבת פוניבז' שליט"א מוסיף:

והאמת היא שאצלנו בבית תמיד ככה הייתה ההרגשה, שהבית הוא גם ישיבה. בדרך כלל לילדים יש משחקים. אצלנו בבית לא היה שום משחק, אתם שומעים? ממש כלום, אפילו כדור שיש לילדים לא היה. אז כמה שיחקו? הרי ילד רוצה לשחק, המשחק שלנו היה שהיינו לוקחים מגבת גדולה ולובשים את זה כמו טלית, ונהיים 'בעל קורא'... זה היה אחד מהמשחקים שלנו.

והיה עוד משחק. היינו לוקחים את כל הכיסאות של הבית אחד אחרי השני, ואז זה כמו רכבת. ואחד מתיישב על הכיסא הראשון והוא ה'קטר' ונוסעים! זה היה המושג של המשחקים שלנו בברנוביץ. אבא אמר, 'רוצים לשחק תשחקו בקריאת התורה, בשביל מה צריך לשחק עם כל מיני דברים עם ג'ולות'...

אחר כך הדורות נשתנו קצת כמוכון, והיום צריכים לתת לילדים לפי דרכם. אבל צריכים לדעת את המקור, מקור החינוך האמיתי. ולהכניס בילדים שאינם לומדים סתם בבית ספר, עליהם ללמוד ולדעת שהחיים שלהם הם רק תורה, הכל תורה. שהילד כבר יחכה לעלות למכינה, לשיבה קטנה, לישיבה גדולה.

המשפט התחיל, השופט דרש משליח המשטרה שיראה הוכחות על הרב שעבר על החוק, השליח מתחיל לחפש את ההוכחות, והנה הן נעלמו ממנו, הוא פותח את המחשב מחפש ומחפש, והנה נמחקה כל התיקיה של המשפט הזה. השופט כועס עליו, מה אתה צוחק עלי, אין תיק ואין עדות

הגה"ח ר' מנשה ישראל רייזמאן שליט"א על כוחה של אמונה תמימה

"פְּכַל אֲשֶׁר צָוָה ד' אֶת מֹשֶׁה בְּן עֲשׂוֹ" (במדבר א', נ"ד)

הזאת מתרבה הכרי יותר ויותר, ולכן מברך 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך האולם השולח ברכה בכרי הזה'.

הרי שנדרש מיהודי לברך ברכה בשם ומלכות על האמונה הזו, שהקב"ה קיבל תפילתו ועשה לו נס למעלה מדרך הטבע בדבר הסמוי מן העין והרבה לו הכרי, וכשם שמברכים 'מקדש השבת' או 'מקדש ישראל והזמין', או 'מלך מוחל וסולח לעוונותינו ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה'. כך הוא מברך את הקב"ה על הברכה שהכניס לו בכרי.

אבל אם מדד ואח"כ מברך, הרי זה תפילת שוא, שאין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין (תענית ח, בבא מציעא מב).

והרי סעיף הוא בשו"ע, תורה גלויה היא לכל אחד מישראל, ולא מדובר כאן רק ברבי חנינא בן דוסא שהוא היה יכול למלאות תנור בפת אף שלא הכניסו עיסה לתוכו, זהו בגדר נס בדבר שאינו סמוי מן העין, אבל ב'סמוי מן העין' יש כח לכל יהודי כמו רבי חנינא בן דוסא.

וכתב עוד רבי פסח אליהו פאלק שתי מעשיות שהיו בעירו גייטסעהד בענין הנ"ל.

א. מעשה שהיה בגייטסעהד המשטרה תפסו אחד מהרבנים והמחנכים שבעיר בנסיעה במהירות מופרזת, לקחו ממנו את הרשיונות, אבל לצורך עיסוקו בקודש היה מוכרח שיהיה לו רשיון

הג"מ רבי פסח אליהו פאלק זצ"ל מגייטסהעד, כתב בהקדמת ספרו 'מוחה אליהו' חלק ב',

שהסיבה שבדור אחרון נפלו לספקות באמונה יותר מהדור הקודם, זאת משום שיש ריבוי של גשמיות ומותרות, ואין אנשים מרגישים צורך לפנות לה' ולהיות תלוי בו, לפני כמה דורות היו צריכים בכל יום להתפלל להקב"ה שיהיה לו ארוחת בוקר וארוחת ערב, לא כל אחד זכה לזה, אבל בדור אחרון שב"ה שלח הקב"ה שפע רב בעולם, אין אדם מרגיש צורך גדול לפנות לאביו שבשמים, וכן בכלליות חיי האדם מסודרים בכל צד ופינה.

וכשנתבונן לשמוע על מה אנשים מתלוננים, נשמע שהם בוכים על מותרות. כי מה שבאמת נצרך לאדם, הקב"ה נותן בשפע, הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו.

וכן בענין הבריאות, בשנים כתיקונן, יש מערכת בריאות להפליא, מה שלא היה כן בדורות הקודמים, כמעט אין מי שסובל מכאב ראש או כאב שיניים, מיד הוא לוקח משכך כאבים, ויש טיפולים מסודרים לכל כאב וחסרון במערכת הגוף. והרי כבר כתוב בתוה"ק שכשיש שפע גדול, יש חשש 'ורם לבבך ושכחת', כי אין אדם מרגיש צורך לבקש מהקב"ה ולהודות לו על החסדים.

וביאר שכך היא השייכות שלנו עם הקב"ה, אם אדם רגיל עם הקב"ה קצת, פעם בשבוע או בחודש הוא פונה להקב"ה, איש כזה אינו מכיר את הקב"ה על כל צעד ושעל.

נדרש מכל יהודי פשוט להאמין שהקב"ה יכניס ברכה בגורנו למעלה מדרך הטבע

ובפתח דבריו מזכיר רבי פסח אליהו סעיף אחד בשו"ע שזה מלמד על מדרגת האמונה הפשוטה שנדרשת מכל יהודי. כתוב באו"ח סי' ר"ל סעיף ב' 'הנכנס למוד את גורנו', שבא למדוד כמות החיטים שבאוצר, מתפלל ואומר 'יהי רצון מלפניך ה' אלקי שתשלח ברכה בכרי הזה'. כלומר, מכיון שעדיין איני יודע כמות החיטים שבאוצר, שעדיין לא מדד, הרי זה מתפלל שישלח הקב"ה ברכה בכרי הזה, שהרי יהיה הנס בדבר הסמוי מן העין, ואין זה נס שלא כדרך הטבע. ולאחר שהתחיל למדוד, הרי הוא מאמין באמונה שלימה שבעת

אלו הם מעשים שבכל יום עם כל יהודי ויהודי, וכמו שכתוב בשו"ע שכל יהודי חקלאי פשוט יכול להתפלל 'הי רצון שתשלח ברכה בכרי הזה', לאו דוקא אם הוא נתן צדקה לעילוי נשמת רבי ישעיה ברבי משה, כי אותו הקב"ה שהיה לו לרבי ישעיה'לע, הוא גם 'א-לי וחי גואלי' של אחד ואחד מאיתנו.

אמונה פשוטה של בעל תשובה טרי הוציאה אותו מתוך הכלא

עוד מעשה מספר רבי פסח אליהו, ששמע מאחד ששמע מבעל המעשה. יהודי חילוני מארצות הברית ישב בבית הסוהר, וכנודע שיש ארגוני חסד שנכנסים לחזק ולקרב נפשות ישראל היושבים בעמק הבכא. וכך זכה אותו יהודי חילוני להתקרב להשי"ת ולתורתו הק' ע"י השיעורים של אותם הרבנים המחזקים, וקיבל על עצמו ללמוד הלכות שבת ולקיים כל מה שביכולתו. כמו ששמע בשיעור שזה הדבר הכי חשוב לשמור השבת.

ואותו רב היה בא לבקר שם אחת לשבועיים, ולאחר שקירב אותו ליהדות היה מסייע אותו להקדם בלימוד ההלכות, ב"ה יש בימינו ספרים נפלאים באנגלית בהלכות שבת. והביא לו אלו הספרים כדי שיוכל להתקדם בידיעות בהלכות שבת.

באחד הביקורים של אותו רב בתפיסה, מצא את היהודי הנ"ל במצב מאד מרוגש, ושאל אותו מה אתה כ"כ מרוגש? והשיב, שמצא בספר הזה מאמר חז"ל שלא שמע עליו מעולם, 'אלמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד נגאלין', ובקוצר או ברוחב דעתו הבין האיש שאין הכוונה לכל ישראל לגבי הגאולה השלימה, אלא שמדובר לכל יהודי בפרטיות, שכל יהודי שישמור שתי שבתות, יגאל בגאולה שלימה, אם גאולה מגלות כללי, ואם גאולה מגלות פרטי.

וזה האיש קיבל בבית משפט פסק שהוא חייב לשבת בכלא 15 שנה, אבל כיון שמצא את המאמר חז"ל הזה, שמח שמחה גדולה, כי הנה הוא מתקדם יותר ויותר בלימוד הלכות שבת, ועוד מעט יזכה לשמור שבת אחת ועוד שבת ותיכף ומיד יגאל וישחררוהו מבית האסורים, וישוב לביתו ולבניו בשמחה.

כ"כ התפעל האיש מהמאמר חז"ל עד שפניו זרחו וקרנו מאושר. אותו הרב הסתפק בדעתו מה ישיב לו, ממה נפשך, אם ילמד הלכות שבת וישמור שתי שבתות ולא ישחררוהו, הרי יהיו לו טענות על חכמינו ז"ל, והרי יהודים כאלה צריכים רחמים גדולים עליהם, שאם יראו שלא נתקיים בהם מאמר חז"ל, שמא יאמרו 'מהדא לא הא נמי לא' רח"ל.

ונתיישב הרב להעמידו על האמת, ואמר לו, 'ידידי היקר, אתה טועה, חז"ל דברו לגאולה הכללית של כלל ישראל, שאם כל ישראל ישמרו שני שבתות, נזכה מיד לביאת המשיח, אבל אין כאן הבטחה על יחיד ממש שהוא יגאל'.

אבל אותו האיש שכבר ישב שנים רבות בכלא, אמר לרב בתקיפות, 'יסלח נא מר, כתוב כאן מאמר חז"ל, אנגלית גם אני יודע לקרוא, כתוב כאן שחז"ל הבטיחו גאולה למי ששומר שתי שבתות, אני

נהיגה, בלי זה, היו כל הרבצת התורה שלו בסיכון, והרבה אנשים היו ניזוקים מזה. והמשטרה קבעו יום בבית משפט לדון אותו אם באמת עבר על החוק או לא. וכדרכם בימינו שהמשטרה מביאים תמונה שהנוסע הזה עבר על החוק במהירות מופרזת.

וכמובן שהיהודי התפלל להקב"ה ועמד באמונה ובטחון שהקב"ה יעזור לו, לא עלה על דעתו באיזה אופן מעורנו השי"ת, אבל בטח בישועתו בתמימות ופשיטות, לקיים סימן ר"ל הנ"ל.

המשפט התחיל, השופט דרש משליח המשטרה שיראה הוכחות על הרב שעבר על החוק, השליח מתחיל לחפש את ההוכחות, והנה הן נעלמו ממנו, הוא פותח את המחשב מחפש ומחפש, והנה נמחקה כל התקיה של המשפט הזה. השופט כועס עליו, מה אתה צוחק עלי, אין תיק ואין עדות, לכו הביתה, ופטרו אותו רב לשלום, והחזירו לו רשיון הנהיגה.

הרי לנו מעשה של 'השולח ברכה בכרי הזה' בנוסף תש"פ. שהרי בלי ספק שבמחשב של השוטר היתה מונחת תיקה עם המעשה הזה של הרב, מי שמסביר את המעשה ששכחו במשטרה להכניס את התקיה למחשב, מקטין את האמונה. עדיין לא קיים סימן ר"ל. רק נתן להקב"ה את הכח שהתבואה תצליח ויהיו שבולים גבוהים וכדו', אבל עדין אינו מאמין שהקב"ה שולח ברכה בכרי הזה.

כי האמת לאמתו שיתכן מאד, שנציג המשטרה היה לו את התיק של המשפט של הרב הזה, הוא הדפיס את הניירת והכניס את זה בתיק שלו, בודאי סידר לעצמו כל הטענות שהוא עתיד לטעון לפני השופט, וגם במחשב שלו היתה תיקיה מסודרת על אותו רב, היו יכולים להדפיס מחדש את התביעה, אל שאותו בורא עולם שיכול להכפיל את התבואה שבכרי, יכול להכנס בתיקיית מחשב המשטרה, ולמחוק את הסיפור של הרב הזה. כי 'היד השם תקצר'? יתכן שהמעשה בפועל היה באמת שהשוטר שכח להכניס את התיקיה למחשב, אבל אנו צריכים להיזהר שלא להיות בטוחים שזה אפשרי יותר מהאפשרות שהקב"ה מחק את התיקיה מהמחשב. כל אחד מאיתנו יכול לספר הרבה מעשיות שלא הועילו לו שום השתדלות עד שנכנע וביקש מהשי"ת, ואז באה ישועה גדולה.

ובאמת שכל אחד מאיתנו היו סיפורים כאלה בחיים, גם אני הייתי יכול לספר לכם מעשיות משלי, אלא שהם דברים אישיים. כמה פעמים בחיים אנו מנסים לפעול כך וכך, ולא מצליחים, עד ש'נזכרים' להתפלל להשי"ת, 'רבנו של עולם, אני רואה שאני לא מסתדר לבד, אנא תעזור לי', והנה לפתע פתאום הכל מסתדר הכי טוב. אותה פעולה שניסה לעשות עשרים פעמים ולא הצליח, לאחר שהכיר שהוא לבדו אינו יכול, ופנה להשי"ת, באותה שעה עזר לו השי"ת.

שכל אחד יזכר באמת, יראה שכבר היו איתו כמה וכמה פעמים מעשיות כאלה, רק לאחר שנכנע ומבקש מהשי"ת רחמים, לפתע הכל מצליח ועובד הכי טוב, פעמים שההצלחה רק לאותו זמן בלבד. כלל הדברים שהקב"ה עושה הכל 'יש מאין' ואינו צריך סיבות ותירוצים גשמיים לעזור לך. גם כשהשוטר הכניס את התיקיה במחשב, עשה באותה רגע את העין של השוטר שלא ימצא את התיקיה.

אחרי כל החשבונות והפירוטים הייתה כתובה מילה נוספת: 'שולם'! הילדים הביטו על הרופא בתמיהה-רבתי, ולא ידעו מי שילם עבורם סכום של יותר ממיליון דולר

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

"וזאת עשו להם וְחִיו" (במדבר ד', י"ט)

אחד הדברים שבכוחם להעניק ליהודי את השמחה במצוות, הוא, כאשר הוא יודע את מתן שכרן, כמה גדול הוא. חז"ל המחישו לנו כמה פעמים את העניין, באומרם למשל במצות שילוח הקן, שאם במצוה קלה זו הבטיחנו השי"ת בתורתו 'למען ייטב לך והארכת ימים', הרי לנו כמה שכר נקבל על מצוה חמורה וקשה יותר! ואם חז"ל מצאו לנכון להדגיש זאת, אות הוא שהדבר עשוי להוות עבורנו תמרור - דרך, חשוב בהתבוננות במצוות. ניגש אלי פעם יהודי אחד וביקש שאתן לו דוגמא כיצד משלמים הרבה, על דבר קטן... סיפרתי לו מעשה מרתק שהגיע לאוזנינו, ומוסב על תקופת השואה, כשהיהודים היו כלואים בגיטאות, וקיימו 'חיי שגרה' לכאורה.

והנה, ילד אחד קם בבוקר ולפני שעשה את דרכו לחיידר, שעדיין היה קיים בגיטו, ביקש לשתות דבר-מה כדי להרוות את צמאונו, ולאמו לא היה מה לתת לו. ביתה היה ריק מכל. היא יעצה לו לדפוק על דלת-ביתה של משפחה יהודית, ולבקש שיתנו לו לשתות. הילד יצא מהבית, וכשנתקל במזוזה על פתחו של בית אחד, דפק על הדלת, והנה פותחת לו אשה יהודייה ושואלת למבוקשו. הוא מספר לה על צמאונו, ועיניו זולגות דמעות כשהוא אומר שבצורה זו לא יוכל ללמוד היום בחיידר. האשה נכנסת למטבח, ומביאה לו - מלבד כוס הקפה המהביל - גם 4 חתיכות עוגה טעימות. 'אם אתה צמא, מן-הסתם גם לא טעמת מאומה, ולא יהיה לך כח ללמוד. לכן טעם נא גם מן העוגות הללו, ואז תוכל ללכת לחיידר בשמחה', אמרה עקרת הבית-לילד. הילד, כמובן, אכל ושתה, כוחות-גופו התחזקו. והוא רץ בשמחה ללמוד בחיידר.

החשבון הסופי

עברו כמעט יובל שנים, והאשה היא שהגישה את העוגיות, שהיגרה אחרי השואה לאמריקה, הגיעה לגיל זקנה, ונצרכה לעבור כמה ניתוחים קשים. לילדה הביאו אותה בפני רופא, וזה - בראותו את מצבה הקשה, לקח עט ועשה חשבון כמה יעלו כל הניתוחים הנדרשים. כל ניתוח הסתכם בסביבות ה-200,000 דולרים, והחשבון הסופי הגיע לכמעט מיליון דולר! הבנים בשומעם זאת, החליטו למכור כמה נכסים העומדים ברשותם, כדי שיוכלו לשלם לרופא את מחיר הניתוחים.

ביום שנקבע לעשיית הניתוחים, הגיע הרופא וביצע עבודתו נאמנה. הביצוע התארך והתארך ובסופו של דבר עבד הרופא כמעט מבוקר ועד ערב.

עם סיום הניתוחים, יצא הרופא אל הילדים ובישר להם שהכל עבר בשלום, ועוד מעט תתאושש המנותחת בס"ד, ותוכל לשוחח עמם. בשלב זה התיישב הרופא שוב לעשות את החשבון המדויק של מחיר הניתוחים, ולאחר שפירט את מחירו של כל ניתוח, בצירוף מחיר העבודה שלו, בהתחשב בכך שהעבודה התארכה למשך כל היום, עבר הסכום הסופי את מיליון הדולרים.

הילדים שכבר ידעו פחות או יותר במה מדובר, מקבלים את דף הסיכום לידיהם ולא התפלאו כל כך לראות את הסכום הגבוה. אבל, בראותם את המילה הנוספת שנכתבה בשולי הדף, החסיר לבם פעימה. הם לא ידעו ולא הבינו מה קורה כאן. אחרי כל החשבונות והפירוטים היתה כתובה מילה נוספת: 'שולם'!

'במשך שנים חיפשתי אותה'

הילדים הביטו על הרופא בתמיהה-רבתי, ולא ידעו מי שילם עבורם סכום של יותר ממיליון דולר.

'ארבע העוגיות שהניחה לי אמא שלכם בצלחת, 'שהחיו את נפשי בהיותי ילד, הן שילמו לי כבר את כל מה שהייתי צריך לקבל עכשיו על הניתוחים שביצעת', אמר הפרופסור.

המנתח הנכבד סיפר לילדים ההמומים את כל הקורות אותו בשואה, ושהוא הוא הילד הרעב שאמם היטיבה איתו, והרבה לתאר את טוב-

עכשיו בואו נחשוב: מה כבר עשתה אשה זו? הילד אמנם ביקש רק לשתות, והיא הגישה לו עוד 4 עוגיות? אבל מה היא עלותן הכספית של העוגיות הללו? - לא- כלום. ומהלא-כלום צמח חסכון של יותר ממיליון דולרים.

אז היא-גופא; אם אתה אומר שהלב שלך אינו מסוגל לוותר על מקום יקר כזה, קח את הפסוק הזה כעטרה לראשך, ותבצע אותו הלכה-למעשה, על ידי שתמול את ערלת-הלב, ותתחזק ותתגבר על עצמך בענין הוויתור, ואז תזכה לחיים.

האיש ההוא שמע לקולי, והניח את האורח לשבת על מקומו, והוא התיישב באחד הספסלים האחוריים בבית הכנסת, אותו מייעדים הגבאים לאלה שאין להם מקום... בטוחני, שאיש זה זכה לחיים ביום הדין, וכל מעשיו יצליחו.

ואגב, מפני שישב במקום מרוחק, לא הצליח להאזין היטב לדרשתו של הרב לפני התקיעות. לאחר התפילה הוא הגיע אל הרב, וסיפר לו מה קרה עם המקום שרכש, וביקש שהרב יחזור בפניו על הדברים. המרא דאתרא, בשומעו את הדברים, מלבד שחזר בפני הוותרן ההוא על הדברים שדרש, בירך אותו בכל מילי דמיטב, והרעיף עליו איחולים עד בלי די.

ביש-מזל

מאיך, נספר על מקרה שהגיע לאוזנינו מרופא בכיר שהיה בראש השנה בתורנות בבית החולים, וכיון שהיו לו כמה דקות פנויות נכנס לבית כנסת פלוני, והתיישב במקום כלשהו, כדי להספיק להתפלל קצת עם הציבור, ולשמוע קדיש וקדושה. רופא זה לא היה שומר מצוות, אבל בראש השנה ביקש לספוג קמעה מקדושתו של בית הכנסת.

לא עברו כמה דקות והאדם שרכש את המקום ביקש מהרופא לפנות את הכסא... הרופא ההוא אמר לי שבאותו רגע החליט שיותר הוא לא נכנס לבית כנסת!!!

כמה ביש-מזל המתפלל ההוא שביקש מהרופא לפנות את המקום! הרי מעתה ואילך ברור שדרכו לא תצלח בחיים, וגורלו יעלה קמשונים וחרולים. שכן, היה עליו לשאול לזהותו של מי שהתיישב

ליבה ונדיבותה של אמם שהגישה לו גם את העוגיות, שלא ביקש. במשך שנים סיפר הרופא, חיפשתי את אמכם, כדי להודות לה על המעשה שעשתה, ולא מצאתי אותה. כשהגעתם איתה וביקשתם שאנתח אותה, זיהיתי שהיא-היא האשה שהיטיבה עמי, והחלטתי על אתר לבצע את כל הניתוחים חנם אין כסף.

עכשיו בואו נחשוב: מה כבר עשתה אשה זו? הילד אמנם ביקש רק לשתות, והיא הגישה לו עוד 4 עוגיות? אבל מה היא עלותן הכספית של העוגיות הללו? - לא-כלום.

ומהלא-כלום צמח חסכון של יותר ממיליון דולרים. זו היא אספקלריה המעניקה לנו דמיון-מה לשכר שיינתן לנו עבור מצוות קלות. יש בכך רק דמיון, שהרי על שכר-מצוות בעוה"ב נאמר 'עין לא ראתה אלוקים זולתך'.

אבל כשעומדת לפנינו דוגמא שכזו, הממחישה את השכר הגבוה-מכל-גבוה שקיבלה עקרת-הבית ההיא עבור 4 עוגיות, נוכל כבר לצייר בדמיוננו את גודל השכר שנקבל עבור מצוות קלות, וקל וחומר עבור מצוות חמורות וקשות יותר.

ומי שמצייר לעצמו את הדברים הללו, מובן-מאליו שלא היה מוכן להפסיד שום 'אמן', והוא גם יהיה מוכן לרוץ קילומטרים רבים עבור 'אמן' יהא שמיה רבא', או כל מצוה-קלה אחרת!

האורח החליט שהמקום הזה מתאים לו

עוד יש לדעת שאם האדם רוצה להצליח בחיים, הוא צריך ללמוד לוותר לזולת. מכאן נובעת עיקר ההצלחה! מעשה שהיה בבית כנסת אחד, שם נמכרים מקומות התפילה לימים הנוראים לפי איכותם, דהיינו כמה שהמקום קרוב יותר לבימה שבה תוקעים, ולהיכל-הקודש עליו נושא המרא דאתרא את דרשתו, המחיר עולה ועולה.

אחד המתפללים, ברצותו לשמוע היטב את התקיעות ואת דברי הרב, רכש מקום יקר שעלותו הגיע ל-1,500 שקלים. והנה בבוקרו של ראש השנה הוא מגיע לבית הכנסת, ומגלה שאדם לא מוכר התיישב על מקומו. היה זה מן הסתם אחד האורחים שנקלע לבית כנסת זה, וחיפש מקום לשבת, והחליט דווקא המקום הטוב ביותר שנרכש בסכום כסף כה גבוה, מתאים לו...

המתפלל שרכש את המקום בא אלינו, ושאל מה עליו לעשות. מחד גיסא, אני יודע היום הוא יום-דין, ובשמים מצפים לראות כיצד אתנהג עם הזולת, אבל מאידך גיסא, אני מרגיש שהלב שלי חלש כדי לסבול דבר כזה!

עד שרכשתי לי מקום כל-כך טוב, ושילמתי עליו במלוא הוני, והנה מגיע אדם זר ולוקח לי את המקום הזה. כיצד אתגבר על עצמי? - שאל האיש.

והשבתתי לו מתוך ציטוט מילות הפסוק 'ומל'ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך' וכו', שהן כידוע ראשי-תיבות אלול. הרי זה עתה סיימנו את חודש אלול, ונכנסנו לחודש תשרי, אמרתי לו: והשם יתברך רמז לנו בתורתו הקדושה על מילת ערלת-הלב שלנו, והבטיחנו בסוף הפסוק הנ"ל ואמר שאם נעשה כך - נזכה לחיים, ככתוב 'למען חיך'.

עולמה חשך בעדה. היה בו באותו ארנק הון עתק. הסיכויים למצוא את הארנק במרכז עסקים הומה היו אפסיים; לא היה לה שום ספק שגנב ממולח הזדרז והרים את הארנק הכבד ותחבו עמוק-עמוק לתוך כיסו; היא כבר הייתה לאתר יאוש!

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על הסיפור המופלא שסיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (במדבר א', ב')

וזה היה המעשה:

יהודי נכבד ממדינת הים, העוסק ביבוא סחורות יקרות ממדינות רבות כדי לשווקן במקומו ובארצו, נוהג להפליג מידי כמה חודשים, הוא בעצמו או אשתו, בנסיעת עסקים למדינה רחוקה. לאחר שעיקרי הדברים מתואמים מראש, הם יוצאים לחו"ל כדי לגמור ולחתום את כל פרטי העסקה. בתקופת שהיה קצרה הם מסדרים את הכל באופן הטוב ביותר, חותמים חוזה, ומקבלים את הסחורה, אורזים בקפידה ושולחים אותה בספינת משא אל יעדה. לכל נסיעה שכזו היה צורך להצטייד בהרבה מזומנים, בהתחשב בכך ש'כרטיסי אשראי' למיניהם עדין לא באו לעולם באותם ימים, ובשטרי חוב וכדומה לא ניתן להשתמש במדינות זרות. הגיעה איפוא אשת הסוחר בנסיעת עסקים לארץ הקודש כדי לבצע כמה עסקות ענק. באמתחתה החזיקה ארנק תפוח, מלא וגדוש במרשרשים רבים, טבין ותקילין. ויהי בדרכה לפגישת עסקים אחת אחרת בכמה דקות, ובריצתה על פני המדרגות החלקות של מגדל המשרדים מעדה ונפלה. נוצרה במקום התקהלות קטנה; תוך כמה דקות הגיע אמבולנס והיא הובלה פנימה. שם, בתוך הרכב, נערכו לה בדיקות מקיפות, ובחסדי ה' התברר כי לא אירעה לה פגיעה חמורה זולת כמה מכות יבשות. היא לא נצרכה לאשפוז אלא שוחררה לדרכה. פנאי רב לא היה לה; היא התישבה למנוחה קצרה, לגמה כמה כוסות מים ויצאה כמתוכנן אל הפגישה החשובה. הפגישה התנהלה למישרים, כל הפרטים אושרו, אולם עם הגעתה

כתוב בספר הקודש 'אוהב ישראל' בפרשה דין: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחותם לבית אבותם, היינו לנשואם ולהגביה אותם למקור המקורות ולשורש השורשים של נשמות ישראל, שהוא בחינת 'קודש ישראל ה' ראשית תבואתה' הרב הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, מגיד מישרים, עלה מגולת סיביר לארץ הקודש שבור ורצוף בגופו ובנפשו. בנסים גדולים שרד שם, וכמה פעמים היה רק כפסע בינו לבין המוות.

בהגיעו ארצה בודד וגלמוד אחר החורבן הנורא של כל בית ישראל בארצות אירופה בדם ואש ותימרות עשן, היה נראה בעיניו שזהו סוף העולם ואין לו עוד שום תקומה, חלילה, לא בגשמיות ולא ברוחניות. כך התהלך ביאוש מוחלט, בלי לדעת אנה יפנה ומה יעשה בחיים הללו שהוענקו לו בעל כורחו מן השמים במתנת חנם.

יום אחד הגיעה שמועה לאוזניו, שבעיר התורה בני ברק יצ"ו מתגורר גאון זקן, צדיק קדוש ונשגב, הלוא הוא מרן ה'חזון איש' זצוק"ל; בחורי חמד צעירי הצאן, מוצאים פורקן לנפשם בביתו נאוה קודש, והוא מורה דרכם ומאיר נתיבתם בחיבה יתירה כאהבת אב לבנו, בפרט לאותם בחורים גלמודים, ניצולי השואה.

הוא קם ונסע אליו תכף, ושם בקודש פנימה פרק את אשר עם לבבו זה עידן ועידינים. הוא מרר בבכי ודיבר הרבה ברוב יאוש ותסכול, וסיים במילים כואבות וחדות: "אני מיואש מן החיים!!!"

ה'חזון איש' הקשיב היטב לכל דבריו; במתינות הידועה הניח לו לסיים לפרוק את אשר עם לבבו, ולאחר מכן הרגיעו ופיסו וניחמו בדברי ריצוי ועידוד.

כשנרגע מעט, פנה אליו ה'חזון איש' ברוב חיבה ואהבה ואמר: "שב נא בחור יקר; הלא בן תורה אתה! הבה ואספר לפניך ענין דין תורה מיוחד שהגיע אל שולחני היום. והרי מאמינים אנו בהשגחה הפרטית העליונה שבכל צעד ושעל, ואין לי שום ספק שחיבור שני המקרים אצלי בזה היום, אותו דין תורה יחד עם הגעתך אתה הנה, קשורים יפה זה בזה. יש באותו 'דין תורה' סבך כדי לפתור גם את בעיתך הקשה!" ר' יענקל'ה נדרך מיד ושכלו החריף החל מחשב חשבונות: במה דברים אמורים? וכי כיצד מתקשר הוא עם 'דין תורה' מסובך, שהוא איננו שום 'צד' בנידון? ואיך יהיה בכוחו של 'דין תורה' לפתור את מבוכתו ולהעלותו מיאושו ומיגונו העמוק?

לשלב הגמר של חתימת החוזה והתשלום, הושיטה הגברת את ידה אל תיק הצד כדי להוציא מתוכו את ארנקה, ועיניה חשכו! התברר שבעת המהומה שארעה כשנפלה, גלש התיק מכתפה והארנקה היקר נשמט, כנראה ארצה! רק עתה תפסה לתדהמתה שהוא איננו! היא מיהרה חיש אל אזור האירוע, חיפשה היטב בכל פינה, אך הארנקה נעלם ואיננו, כמי שבלעה אותו האדמה!

עולמה חשך בעדה. היה בו באותו ארנקה הון עתק, שברובו הגיע מהלוואות וממשכנתאות שלוהה הסוחר קודם נסיעתה כדי שיהיה בידיה מן המוכן במזומן לתשלום כל העסקאות. והנה עתה צרתם כפולה - לא די בכך שכל העסקים נעצרו וכל התנהלות המסחר במחצית השנה הקרובה מושבתת, עוד ניחתה עליהם עתה גם צרת החובות והנושים. תוצאת ניתוח הנתונים הראה פשיטת רגל גמורה [באנקראט], השם ירחם!

הסיכויים למצוא את הארנקה במרכז עסקים הומה היו אפסיים; לא היה לה שום ספק שגנב ממולח הזדרו והרים את הארנקה הכבד ותחבו עמוק-עמוק לתוך כיסו; היא כבר היתה לאחר יאוש! ברם בשיחותיה עם בעלה שבחוץ לארץ, אמר הוא שעדין אינו נחפו להתיאש; הוא חלק על קביעתה שהכסף אבוד, לאחר יאוש, וביקשה לטרוח עוד בחיפושים.

בפיק ברכים ניגשה האשה שוב אל המרכז המסחרי, תלתה כמה מודעות פה ושם על ארנקה שאבד, רק כדי לקיים רצון בעלה, אך בליבה פנימה לא תלתה שום תקווה במודעות הקטנות האלו.

להפתעתה הגדולה, כעבור מספר ימים התקשר יהודי חרדי ירא ושלם, אשר בהשגחה פרטית מן השמים עבר בדיוק באותה עת באזור, והוא מצא אכן את הארנקה עם כל הסכום הענק שבתוכו.

ברם, אליה וקוץ בה - בהיותו אברך תלמיד חכם, אב למשפחה ברוכת ילדים, טען לעומתה שמציאה כזו במרכז השוק ההומה הרי יש בה בלא שום ספק "יאוש בעלים", והלא הלכה פסוקה היא בכל כהאי גונא: 'הרי אלו שלו!' "מן השמים שלחו את הארנקה דוקא אלי", טען האיש, "כיון שצריך אני לחתן כמה מילדי שכבר הגיעו לפרקם, ואינני מחויב להשיב האבדה!"

האשה לא האמינה למשמע אזניה: "היתכן?! נזדעקה, הרי כל עתיד רכושנו ועסקינו תלויים בו, בארנקה זה! וכיצד יתכן לקחת כך בשאט נפש סכומים אדירים שכאלו?"

אך המוצא התעקש: "אתם - את בניכם תוכלו עדין להשיא בכבוד, גם בהעדר ארנקה זה, ואילו אני זקוק לו הרבה יותר מכם, ואיני מותר על המתנה הגדולה שהעניקו לי מן השמים, הן הלכה פסוקה וברורה לפנינו: 'הרי אלו שלו!'"

לאחר דין ודברים סוכם ביניהם להביא את המקרה החמור בפני מרן ה'חזון איש'. קיבלו עליהם שניהם בקנין את דעתו, דעת תורה, בלב שלם - כאשר יורה כן יעשו.

בהכנסם אל הקודש פנימה שטח המוצא התלמיד חכם את טענתו, כי מאחר שאין ספק כי הבעלים התיאשו מאבדה זו, אם כן - ברור שאחר יאוש בעלים, הרי אלו שלו!

ה'חזון איש' הקשיב לכל פרטי המעשה בכובד ראש, ובסיומם ניכר עליו

שהוא מעיין במחשבתו ומעמיק בסוגיות בש"ס ובפוסקים הנוגעות לענין. שני הצדדים המתונו בדריכות למוצא פיו, וכאשר ננער ממחשבותיו, נהרו פניו והוא פסק למידיינים העומדים לפניו הלכה ברורה:

"קימא לן", שטח ה'חזון איש' את פסקו הנפלא, "כל מה שקנתה אשה קנה בעלה" (גיטין עז); אשה זו שאבדה את הארנקה איננה הבעלים על הכסף, כי אם בעלה היושב במדינת הים. והנה בעובדה זו שלפנינו לא הסכים הבעל להתיאש; הוא טען בבירור שעדין יש לטרוח ולחפש אחר האבדה; האשה המאבדת - רק היא זו שהתייאשה, ואין היא אלא כמו שליח בדבר, ואיננה 'בעל הבית' להתיאש. בעל האבדה לא התייאש! נמצא אפוא שנשמט כאן כל יסוד 'יאוש בעלים', שעליו נבנה דין 'הרי אלו שלו'; אם נפל היסוד, נפל הבניין, והרי אתה מחוייב להשיב את כל האבדה לבעליה עד הפרוטה האחרונה!

ואף אם יהיה מוכח הדבר בברור שמצב האבדה מצד עצמה הוא בעל כרחו לאחר יאוש, וכעין 'נשטפה בוטו של ים ושלוליתו של נהר' (ב"מ כד:), שאין מועיל מה שיאמר בעל האבדה שאינו מתיאש - הרי בעת שמצא המוצא את האבדה עדין לא נודע לבעל כלל דבר אבדתו, והרי זה 'יאוש שלא מדעת', דקימא לן (שם כב:). כאביי ביע"ל קג"ם דלא הוי יאוש, והרי זה חייב להחזיר, ודו"ק."

סיים מרן החזון איש וקבע: "זי איז ניט קיין 'בעל' בית' זיך צו מיאש זיין!" (אין היא 'בעל הבית' להתיאש!)

"לא בכדי שלחו אותך היום לכאן" - הפטיר ה'חזון איש' באזני הבחור המיואש שלפניו, ר' יענקלה, "דו ביסט ניט קיין בעל' בית זיך צו מיאש זיין! שומע אתה ר' יעקב, את פסקה של תורה? אף בכל כיוצא בזה, 'בעל הבית' ורק הוא בלבד יכול להחליט על יאוש! חייך אינם שלך ואינם בידך! דו ביסט ניט קיין בעל' בית זיך צו מיאש זיין! והלוא במפורש תיקנו לפנינו אנשי כנסת הגדולה בתפילת העמידה: 'על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך'.

הן 'בעל הבית' החליט שאין כאן מקום לייאוש, שהרי העניק לך את החיים בנסי ניסים רצופים כל העת! החיים אינם 'שלך' ואינם בידך. הנשמה גם היא אינה שלך ואינה בידך, הכל רק בתורת 'פיקדון' אצלך! ואם כן, מי שמך לאיש להתערב ולהחליט בדעתך אם יש כאן יאוש או לא... עליך רק למלא תפקידך, ולעשות מלאכתך נאמנה 'כשור לעול וכחמור למשא!' (ע"ז ה:).

שנים רבות לאחר מכן היה הגאון רבי יעקב חוור בדרשותיו על סיפור מעשה מופלא זה, בהעידו שה'חזון איש' בגדלותו חולל בו מהפכה אדירה הוא יצא מביתו כאיש אחר לגמרי, הנרתם בכל כוחותיו ובכל מרצו וכשרונותיו למלא את תפקידו בנאמנות.

ואכן בזכות גישה זו, שאין הוא אלא כחייל העומד על משמרתו של מלך זכה להגיע למדרגות רמות ונשגבות בתורתו ובעבודתו ובמידותיו, ונודע בכל תפוצות ישראל לשם ולתפארת.

שאו את ראש עדת בני ישראל!

(מתוך טיב המעשיות)

זכרוני לפני כשלושים שנה עת היה מטייל אבי זקני כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע ביער ירושלים - טיול שהיה מוקדש כולו לחינוך הנכדים להחדיר בנו מוסר ויר"ש, עבר בסמיכות ליער 'משאית זבל'. חשב הנהג לתומו שכנראה תועה זקן בדרך, מיד קפץ מהמשאית ואמר לזקני שהמשאית אמנם מלאה בזבל אבל בשמחה יכול לטרוח ולפנות לו מקום בתוך הררי הזבל ולהביאו למחוז הפצו

גאב"ד חרדים הגה"צ ר' אשר אנשיל כ"ץ שליט"א - פרשת במדבר - 'שבת אויפרוף' של כלל ישראל

בסימן טוב ובמזל טוב - לכה דודי לקראת כלה. שבת זו שלפני קבלת התורה הוא 'שבת עליה לתורה' של עם בני ישראל - החתן לקראת ברית הנישואין עם הכלה היא התורה הקדושה, ביום מתן תורה בו תואר כלה מאוד נתעלה. ובספרי הקדמונים מכונה שבת זו של פרשת במדבר 'שבת כלה' על שם התורה שהיא הכלה של כלל ישראל.

גלות מרצון

בצעירותו כשלמד הבריסקער רב הגאון ר' יוסף דב הלוי ה'בית הלוי' זצ"ל בשיבת וואלוז'ין הנודעת, נכספה וגם כלתה נפשו להתראות עם גדול הדור הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל ללמוד תורה מפיו כי מלאך ה' צבאות הוא. דא עקא, המרחק הגדול מוואלוז'ין לעיר ברודי בו התגורר מאור הדור, גם מחירו הגבוה שגבה נסיעה כזו עמדו בפניו כתריס בפני פגישה זו, ואם כסף לעיר הקרובה לא היה מצוי לו, הרי על אחת כמה וכמה ודאי לא לברודי הרחוקה.

אך, אין דבר העומד בפני הרצון וודאי לא בפני רצונו העז של אותו צדיק כהבית הלוי, בדעתו החליט 'היה מה שיהיה, אקיים את ציווי חז"ל 'הוי גולה למקום תורה' אסע לברודי ויהי מה'. והלכה למעשה, יצא מחוץ לעיר אל ככר העגלונים בירר וגילה עגלון המתכונן לצאת לדרך ארוכה לברודי. ללא גינונים קם ועשה מעשה, ניגש לאותו עגלון והציע לו להיות העוזר שלו לאורך הנסיעה הארוכה לברודי וככל אשר ישית עליו העגלון יעשה, אם זה בהאכלת הסוסים, בשימון הגלגלים, בסחיבת המטלטלים ואפילו למשון במושכות ולקחת חלק בעול הנהגת הסוסים והעגלה, תוך כדי שמוסיף ואומר, לא אבקש מאומה כשכר - אפס כסף. כשומע ועונה הסכים העגלון לאלתר לאותה הצעה מפתה, והרי לאו כל יומא מתרחשי ניסים ובחורים כאלו. מדיבור למעשה יצאו שניהם לדרך הארוכה בואכה ברודי כשהעגלון מושך וצולף בסוסים והבית הלוי משמן את הגלגלים ונותן לסוסים לחמם.

באמצע הדרך, אחרי נסיעה קשה ודרך ארוכה ועייפה תוך טלטולי דרכים קשים, פקד העגלון על יוסף דוב שיתחלפו, הנער יקח את

מושכות הסוסים להנהיג את העגלה והעגלון ינמנם מאחור לצבירת כח להמשך הדרך. תפס לו יוסף דב במושכות הסוסים והעגלון נדרם מיד. אך, אמנם גדול בתורה היה אותו יוסף דב, אבל מנגד, בתורת העגלונות היה עם הארץ גדול, הוא האיץ וצלף בסוסים תוך כדי שראשו נמצא הרחק משם בתוך היכל הישיבה שקוע בסוגיות והוויות של אב"י ורבא שעברו במוחו, טרוד הוא באותה שעה ליישב את דברי השב שמעתתא שיעלו בקנה אחד עם הקצות החושן והאבני מילואים, מקיים הוא בהידור 'ובלכתך בדרך' תוך כדי משיכת החוטים ושוכח שעגלון הוא. כשאין מנהיג סטו הסוסים מהדרך ושטאו לעבר הלא-נודע ללא תועלת. כשהתעורר העגלון גילה לחרדתו היכן הם נמצאים ואת מה שעולל לו הבחור העגלון, בחמתו שבערה בו גער בו בחירוף נפש תוך הוספת מתת-לחי מצלצלת כאות 'הכרת הטוב' על עבודתו ה'משובחת', העגלון לקח בחזרה את המושכות ומכאן ואילך לא פסיק פומיה מדברי ביזיון וקצף על יוסף דב, עד להגיעם בשעה טובה ומוצלחת לשערי עיר התורה ברודי.

מה גדולה הייתה חרדתו כשראה שאותו 'עגלון קשה מזל' שסטר לו בעוז על לחיו הוא לא אחר מהאי גאון ישראל נושא הדרשה שחירף והשפיל עצמו להיות עגלון בעבור הגלות למקום תורה

שלא יהיו סמוכים זה לזה מפסיקין ביניהם בקריאת פר' במדבר (וראה עוד מה שכתב רבי צדוק ב'פרי צדיק' במדבר אות ו). ואולי ניתן להוסיף ולתת עוד טעם למה נסמכה פרשת במדבר לחג מתן תורה, שהרי טרם הקידושין עם התורה הקדושה הניתנת בחג השבועות, עלינו לדעת דרכי קנין התורה, באילו אופנים התורה נקנית להינשא לה כדת וכדין, וכמו דיני קנייני אשה שנקנית 'בכסף בשטר ובביאה' כן מחובתנו לדעת את קנייני התורה ואת דרכי הלקיחה והקניין. כך גם כעין מה שאמרו חז"ל (קידושין מא.) 'אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה' כך גם חובה מוטלת עלינו טרם הקידושין לבדוק את טבעה של אותה הכלה - היא תורתנו הקדושה.

מצינו במדרש (תנחומא במדבר ו, וברבה שם) 'אין התורה נקנית אלא במי שמשים עצמו הפקר כמדבר', וכל מי שאינו עושה עצמו הפקר כמדבר אינו יכול לקנות את התורה, והאי דבר קניין הזה לומד המדרש מפרשת דכתיב וידבר ה' אל משה 'במדבר סיני' וגו' לומר מי שמשים עצמו כמדבר זוכה לתורה מסיני. כן שנינו בעירובין (נד.) אמר רב מתנה מאי דכתיב וממדבר מתנה, אם אדם משים עצמו כמדבר זה שהכל דשין בו תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמידו מתקיים בידו, עיי"ש. ושמע מינה, קנין התורה היא שישים האדם עצמו כמדבר.

ומובא במפרשים שהדרך הישרה שיבור לו האדם להשים עצמו כמדבר הוא בשתי אופנים, האחד, 'הסתפקות במיעוט' כאותו מדבר שמסתפק במיעוט 'ארץ צייה וצלמוות' ללא עץ ומים, כך גם הרוצה לקנות את התורה יש לו להסתפק במיעוט ועל דרך שאמרו חז"ל (במדרש, מובא בתוס' כתובות קד.) עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו. והדרך השני הוא ענווה להיותו עניו כאותו מדבר שהוא הפקר לכל והכל דשין בו, כך יהיה גם הוא בענווה ושפלות רוח.

ובזה נמצאים אנו למדים טבעה של אותה כלה שהיא הפוכה מכל

בהגיעם לברודי קפץ ר' יוסף דב מהעגלה ובמקום לנפוש קמעה לנוח מטלטולי הדרך הארוכה רץ מיד כצבי לעבר בית רבה של ברודי הגאון ר' שלמה קלוגר כשהוא לבוש עדיין בבגדיו המלוכלכים מזוהמת הסוסים. מה גדלה שמחתו עת זכה לקבל פני הרב ולהושיט לו ידו לשלום באמרו כי בחור משיבת וואלוז'ין הוא שבא ללמוד תורה, זכה ר' יוסף דב שהחזיר לו רבו ידו לשלום תוך כדי שהגאון מברודי שואל ומתמיה לו באוזניו, האומנם בחור ישיבה אתה או שחומד לצון הנך, הלוא חזותך מעידה עליך כאלף עדים שעגלון פשוט אתה ותו לא, גם בגדיך מטונפים כאותן בגדי עגלונים, מה לך ולבחור ישיבה, או, מה לבחור ישיבה עם בגדי עגלונים.

ביראת הכבוד ובכובד ראש ענה ר' יוסף דב לעומתו בסיפור השתלשלות הדברים, על כמיהתו העזה ללמוד תורה מפיו ומה מוכן היה להקריב בעבור זה ומציג תוך כדי דיבור בפני רבה של ברודי קושיא עמוקה בדברי הרמב"ם. רבה של ברודי עמד נפעם ומתפעל הן ממסירות נפשו של הבחור הצעיר לקיים 'הוי גולה למקום תורה' וביותר מגדלות כח תורתו, והסיק שהנה עומד לפניו לא פחות ולא יותר אלא גאון עולם צעיר, מלא מדע וחכמה. בשמחה מהולה בעצב על שחשד בכשרים הזמין אותו מיד להיכנס פנימה כשנותן לו מקודם לחם לאכול ובגד ללבוש, ולאות כפרה על שחשד בו לשווא כיבד הגאון מברודי את העילוי מוואלוז'ין לדרוש בשבת בפני כל הקהל, 'אין מסרבין לגדול' ובלית ברירה נעתר ר' יוסף דב להצעה. כל עדת מי מנה מקטון ועד גדול בשומעם שעלם צעיר מתלמידי ישיבת וואלוז'ין עתיד לדרוש בשבת נאספו מקצווי העיר לשמוע ולראות מה הביא עמו, נעמד לו ר' יוסף דב על מעלות ארון הקודש ופתח בדברי דרוש ואגדה מתוך פילפולא חריפתא לקול התפעלות האריות שבחבורה. באמצע הדברים, פתאום, ללא הודעה מוקדמת נשמע מעברו השני של ביהמ"ד פרץ בכיה עצומה מלווה באנחות שבר וצעקת אוי לי ואבוי לנפשי, היה זה אותו העגלון שהסיע את ר' יוסף דב לברודי שבא גם הוא בתוך הקהל הקדוש לראות בדבר הפלא של אותו העילוי הצעיר, מה גדולה הייתה חרדתו כשראה שאותו 'עגלון קשה מזל' שסטר לו בעוז על לחיו הוא לא אחר מהאי גאון ישראל נושא הדרשה שחירף והשפיל עצמו להיות עגלון בעבור הגלות למקום תורה. מהומה פרצה במקום כשהעגלון רץ לקדמת ביהמ"ד לקראת העילוי הוואלוז'ינאי תוך בכיות עצומות שימחול לו. המבוכה הוכפלה עם תשובתו של הגאון שהודיעו נחרצות כי אינו מוחל לו... וביאר והוסיף, אדרבה חייב אני לך יישר כוח על תגובתך הקשה ועל דברי הקלון שהטחת בי, על ידי הדברים הובהר לי ברורות ונוכחתי לדעת שאינני מתאים להיות עגלון, תפקידי לשאוף לגדולות ונצורות - נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה', יישר כחך.

הוי גולה למקום תורה

בשולחן ערוך (אוה"ח תכ"ח ס"ד) נפסק 'ולעולם קוראין פרשת במדבר סיני קודם עצרת' והרבה טעמים נאמרו בדבר. 'דוע הטעם המובא בתוספות (מגילה לא:) שהוא בא בכדי להפסיק בין הקללות שבתורת כהנים המנויים בפר' בחקותי לחג השבועות, על כן בכדי

שאר בנות ציון, בעוד שכולם אוהבים את מנעמי החיים - היא נפשה קצה בהם. אוהבת היא רק את ההכרח והמיעוט 'פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה' ואם אתה עושה כן - אשריך, אתה הוא 'חתן התורה'. כך גם, אין היא אוהבת מקום מבטחים של מושב עיר חומה אלא אדרבה אוהבת היא את מקל הנדודים 'הוי גולה למקום תורה' רק זאת רצונה תשוקתה וחפצה להמעיט ולהמאיס את מנעמי עוה"ז לשים עצמה כמדבר. ולכן, לא בכדי נבחרה בקפידה רבה גם מקום החופה והקידושין במדבר דייקא, כמיטב אהבתה של הכלה - צמצום והסתפקות, לא עוד אולמות פאר מנקרי עיניים עציצי פרחים וכסאות מרופדים, אלא מדבר פשוט, כך גם הוכחת אהבתה אליה ודרך קנייתה הוא רק באופן הזה ללכת אחריה למדבר 'לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה' תוך וויתור מוחלט על מנעמי העולם הזה. וכאותו מאמר ידוע מהרה"ק ר' מנחם נחום מטשערנאביל זי"ע לפרש הפסוק (בראשית ו יא) ותשחת הארץ לפני האלוקים - מי שמשיחת הארציות והגשמיזם שבקרבו, זוכה להתקרב ולעמוד לפני האלוקים.

זהו, א"כ, סמיכות פרשת במדבר לחג השבועות והוא מכיוון שמתוך הפרשה הזאת נלמדים דרכי ואופני קנייני התורה כדרשת חז"ל לעיל, לכן תקנו לקרוא בשבת עלייה לתורה 'שבת אויפרוף' פרשה זו כדי לשנן היטב טרם הקידושין את דרכי קניינה שהוא בהסתפקות במיעוט ובענווה.

אותו הדבר מצאנו גם אצל התנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי שזכה לסוד תורה הבהיר בעת שהותו במדבר בתוך מערת צורים שם קנית הודך והדריך, הרחק הרחק מהבלי העולם והתענוגים. כן גם אנו אם רק נשכיל להיות כמדבר הזה נזכה לקנות בה את התורה. ובכן, לא בכדי זכה הבריסקער רב הבית הלוי זצוק"ל להיות 'חתן עולם התורה' אחר שקיים את דבר המדבר בשלימות וגלה למקום תורה.

עקב ענווה

והאופן השני לזכות לתורה הוא הענווה שישפיל עצמו בענווה כמדבר שממה אז יזכה למדבר סיני. והוא התנאי המוכרח לקבלת התורה שתהא גופו ונפשו כמדבר 'ונפשי כעפר לכל תהיה' שיהא בענווה ושפלות כמדבר וכהר סיני. ודווקא הקטן לגדול יהיה, כמו שאנו אומרים בימים הנוראים בפיוט וכל מאמינים 'השוה ומשווה קטן כגדול' האדם לא נמדד בגודלו אלא בקטנותו - ובמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו.

הוא מה שאמרו (סוטה ה). הניח הקב"ה כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני, ולא גבה הר סיני למעלה. א"ר יוסף לעולם ילמד אדם מדעת קונו שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני, והניח כל אילנות טובות והשרה שכינתו בסנה. ומאידך להיפך מצינו במדרש (במדבר רבה יג ג) מאי דכתיב (משלי כט כג) גאוות אדם תשפילנו - זה תבור וכרמל שבאו מסוף העולם מתגאים לאמור גבוהים אנו ועלינו הקב"ה נותן את התורה, ואידך כתיב (שם) ושפל רוח יתמוך כבוד - זה סיני שהשפיל את עצמו לומר אני נמוך,

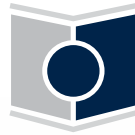
וע"י כן תמך הקב"ה כבודו עליו וניתנה עליה התורה וזכה לכל הכבוד הזה, כמה שנאמר וירד ה' על הר סיני. ומכאן אמרו חז"ל (עירובין יג:ג) כל המשפיל עצמו הקב"ה מגביהו וכל המגביה עצמו הקב"ה משפילו, כל המחזר על הגדולה גדולה בורחת ממנו וכל הבורח מן הגדולה גדולה מחזרת אחריו. והוא זה שאנו אומרים בתפילתנו כל יום תמיד כנוסח התפילה בכל יום 'משפיל גאים עדי ארץ ומגביה שפלים עדי מרום'.

מה נעים ומה נעמת "ענווה" בתענוגים: זכרוננו לפני כשלושים שנה עת היה מטייל אבי זקני כ"ק אדמו"ר מתולדות אהרן זי"ע ביער ירושלים - טיול שהיה מקודש כולו לחינוך הנכדים להחדיר בנו מוסר ויר"ש בעוד הגבאים נאלצים להישאר מאחור ממתנינים מחוץ ליער. באחד מן הפעמים עבר בסמיכות ליער 'משאית זבל', הנהג ראה מרחוק אדם ישיש עם זקן אהר"ן שיורד לו על מידותיו ומראהו כלבנון, חשב אותו הנהג לתומו שכנראה תועה הזקן בדרך, מיד קפץ מהמשאית רץ פנימה לתוך היער ואמר לזקני שיש לו משאית שאמנם מלאה וגדושה בזבל אבל בשמחה יכול לטרוח ולפנות לו מקום בתוך הררי הזבל ולהביאו למחוז חפצו. אנו הנכדים בשמענו דברי תמימותו צחקנו בלבנו פנימה, לא כן זקני שהתפעל מאוד מרצונו הטוב, לכן אחרי שענה לו במאור פנים שאין לו צורך בכך, הוסיף וצירף לו את ברכתו הטהורה שלא רבים זכו לברכות כאלו, והכל בזכות רצונו הטוב להושיבו אחר כבוד בתוך משאית הזבל... זקני לא התחשב כלל אם זה לפי כבודו אם לאו - לא היה לו מושגים כאלו, אדרבה, הוא שמח והחשיב את הדבר הזה מאוד באומרו שאפילו 'פשוטי עם' הם רחמנים ביישנים וגומלי חסדים. גם לאחר מכן אחרי שנסעה משם המשאית עם הררי הזבל שבתוכה לא גמר זקני להפטיר לנו בהתפעלות 'מי כעמך ישראל', כאלו מושגים של חסד ועוד בעת עבודתם. אכן זוהי הענווה שעליה אומר שלמה המלך (משלי כב ד) עקב ענווה יראת ה'.

טרם נישואי למזל"ט אמר לי זקני זי"ע מ'תולדות אהרן' שהוא רוצה להעניק לי דורון דרשה לקראת אירוסיו, וכי תשאלו מהו אותו הדורון-דרשה שנתן לי, האם שעון זהב או 'א זילבערנע לייכטער?' התשובה היא לא. אלא כך אמר לי, ברצוני ליתן לך מתנה דבר תורה 'א חסידיש ווארט' שיהא זה לך לדורון. ואז פתח ואמר לי עה"פ בשירת האזינו (דברים לב י) 'מצאהו בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון יסבנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו', ואפשר לומר כוונת הכתוב 'מצאהו - בארץ מדבר ובתהו ילל ישימון' הדרך למצוא את ה' הוא רק כשישים עצמו ויבטל את כל רצונותיו כמדבר שהוא מקום תהו של יללה ושממה, ואז יזכה בשכר זה 'יסובנהו יבוננהו יצרנהו כאישון עינו' שיהיה לו שמירה עליונה בכל העניינים. עכת"ד. כי לו נאה כי לו יאה לומר הדיבורים הללו - נאה דורש ונאה מקיים. הוא אשר דיברנו לאמר ללכת בדרכי המדבר.

אחר הדברים האלה - לימוד דרכי הלקיחה וקניין התורה - לכה דודי לקראת כלה. ברינה ובצהלה, והכל שריר וקיים, מזל טוב.

(נעתק מתוך שיחת גאב"ד חרדים)

Dirshu
דרשו'ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

עכשיו הזמן 'דרש דוד' על מסכת אבות

ספר נפלא לימים אלו
ביאורים בליווי מעשי רב
ובניהם שאלות ומעשי רב שנשאלו גדולי הדור

להשיג בחנויות הספרים

עמד ר' משה זילברברג מאשדוד, מול הדלת, התנועע כולו, "כל עצמותי תאמרנה", וברך בקול גדול ובהתלהבות דקדושה בהברה חסידית, "בוריך אתו ה' אלוקייני מיילך הועוילום". אמר אותו יהודי, האמת, חשבת לעצמי, מה חושבים ילדי בית הספר שאינם יודעים דבר וחצי דבר על יהדות, כל שכן על חסידות. כיצד הם מביטים על התנהלותו ה'מוזרה'?

רב העיר כרמיאל, הגאון הרב אברהם צבי מרגלית שליט"א על הדרך הישרה

"זאת עשו להם וחי" (במדבר ד', י"ט)

המשנה [אבות ב א] אומרת, "רבי אומר, איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה. ותפארת לו מן האדם". לכאורה הכוונה היא, שצריך האדם לנהוג באופן כזה שיהיה מקובל בין האנשים. תהיה חברה'מן. תתנהג באופן כזה שאנשים יעריכו אותך, מבין ענין, ליברלי, מעורב עם הבריות. אך המשנה ממשיכה ואומרת: "והווי זהיר במצוה קלה כבחמורה". מה הקשר בין הדברים? אלא נכון שצריך שתהיה תפארת לו מן האדם. המוצא חן בעיני הבריות, מוצא חן גם בעיני ה'. אבל צריך להיזהר לא לקחת את הדברים רחוק. בשום אופן לותר ולו על מצוה קלה, כדי למצוא חן בעיני הבריות.

לדוגמא. לפעמים אדם מצוי בחברת אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות. הוא טועם משהו, אך לא נעים לו לברך בקול רם. לפיכך הוא לוחש את הברכה, בקושי הוא עצמו שומע. לא זו הדרך ולא זו העיר. אל תמכור את יהדותך כדי להיראות נחמד.

לא מכבר השתתפתי בשמחת שבע ברכות שנערכה בחצור הגלילית. בין הדוברים היה יהודי מהעיר ערד, ממקימי בית הספר 'שובו' שבעיר. הוא סיפר על ר' משה זילברברג מאשדוד, יהודי חסידי, תלמיד חכם גדול, שפעל רבות לקרב את יהדות ברית המועצות לדרך התורה והמצוות. כשהקימו את בית הספר, הגיע ר' משה למעמד קביעת מזוזה. היה זה אירוע מכובד שנערך בהשתתפות תלמידי בית הספר והוריהם. ר' משה היה לבוש שחור מכף רגל עד ראש, כובע, חליפה ארוכה 'גארטל' חגור למתניו. עמד הלה מול הדלת, התנועע כולו, "כל עצמותי תאמרנה", וברך בקול גדול ובהתלהבות דקדושה בהברה חסידית, "בוריך אתו ה' אלוקייני מיילך הועוילום". כמו שאומרים 'לא שם על אף אחד'. לא ניסה להתאים עצמו לציבור שסביבו, לא בלבוש ולא בדיבור. לא שינה כקוצו של יוד מעבודת ה' כפי שהורגל בה.

אמר אותו יהודי ערדי, האמת, קצת התביישתי. חשבת לעצמי, מה חושבים ילדי בית הספר שאינם יודעים דבר וחצי דבר על יהדות, כל שכן על חסידות. כיצד הם מביטים על התנהלותו ה'מוזרה', עומד ומתנועע כלולב, צועק בקול גדול מילים חסרות פשר... מה חושבים הוריהם, אותם עמי ארצות על 'הצגה' שכזו.

המשיך היהודי וסיפר, לאחר זמן מה יצא לי לשוחח עם אחד התלמידים. שאל הלה, מי היה הצדיק הזה שקבע את המזוזה? כל כך התרגשנו לשמוע אותו מברך...

מי שפועל מתוך אמת פנימית, לא משנה באיזו שפה הוא מדבר. דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב. ניכרים דברי אמת. אני הוא שטעיתי. בזמנו תהיתי וחשבת, איך הם מסתכלים עליו, משוגע מארץ המשוגעים. אך טעיתי טעות גדולה, הם התלהבו דוקא מה'פזזה' הזאת.

אנחנו צריכים ללכת עם האמת שלנו עד הסוף. לא לחשוב מה חושבים ומה יגידו. מה שצריך להדריך אותנו הוא רק איך התורה 'מסתכלת' עלינו. האם מעשינו תואמים את הכתוב בה, ואת הרוח הנושבת מבין גליונותיה. אנשים שאינם שומרי תורה ומצוות מעריכים את מי שעומד על עקרונותיו. לפעמים אתה פוגש חילוני שאומר, אתה יודע, החרדי הוא לא בדיוק דתי, הכל הצגה. כשהוא בין חרדים הוא נוהג כחרדי הכי גדול. אבל כשהיה איתנו בין חילוניים, פתאום הוא נוהג אחרת, לבוש אחרת, כבר לא בדיוק מקפיד על הכשרות המהודרת ביותר, מדבר בשפה אחרת, ואפילו מתפלל אחרת. הוא מתאים את עצמו לסביבה. עושה מה שרוצה. זה דתי זה? מותר לוותר על הדת לפעמים, כשמתחשק?

על פניו נראה שהוא מגשר בין חרדים לחילוניים, מסתדר עם כולם,

הצעירים עומדים סביב סביב, הרבי מקדש על היין, מברך המוציא. טועם משהו. בקושי עוברות כמה דקות, והנה נדמה לאותו ילד שהרבי עשה את הסימן המוסכם. הוא פוצח בשיר בקולו הצלול והנאה, "שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים"

על רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל מסופר, פעם נסע באוטובוס לשיבה. בדרך עלתה אשה, ובתמימות התישבה לידו. מה עושים, כמובן שאין ראוי לשבת בספסל אחד ליד אשה זרה. אבל כיצד קמים בלי לפגוע בה. קם הגרש"ז ממקומו, עמד ליד הדלת, וירד מייד בתחנה הקרובה. כך האשה לא נפגעה. היא סברה שהוא קם משום שהיה עליו לרדת מיד. "ראשית חכמה יראת ה'". צריך להיות ירא ה', להתרחק מהכיעור והדומה לו. אבל לשם כך, יש להשתמש בחכמה. הראשית, הדבר הראשון וההכרחי ביראת ה' - הוא החכמה. צריך לגייס את כל החכמה והתבונה כדי שלא לפגוע בכבודו של יהודי.

פעם באחד ממוצאי השבתות ישב מהרי"ל דיסקין זצ"ל עם תלמידיו. ניגש אחד התלמידים למטבח, והכין עבור הרב כוס תה. הרב סבל מחוסר סוכר, ולכן היו שמים בכוסו כפות גדושות של סוכר. אך התלמיד טעה, ושם בתה מלח במקום סוכר. כפות גדושות של מלח. הרב הודה לו, ברך וטעם. התה היה מלוח כהוגן, לא רק בלתי ראוי לשתייה, אלא אף מסוכן לבריאותו. אך הוא לא אמר דבר. אפילו לא העווה פניו. המשיך לשתות אט אט, העיקר שלא להכלים יהודי.

נכנסת הרבנית למטבח ורואה את שקית המלח על השיש. הבינה את אשר קרה, התפרצה לחדר בזעקה, הוי, כיצד אתה שותה את התה, הלא מלח בכוסך!

איזו מדרגה עצומה. הקפדה על כבוד הזולת בכל מחיר, אפילו אם הדבר פוגע חמורות בבריאות. אך האמת היא שיש לנו ממי ללמוד. הלא תמר היתה מוכנה למסור את חייה ובלבד שלא לפגוע ביהודה. האדמו"ר מאמשינוב רבי ירחמיאל יהודה מאיר זצ"ל, סיפר סיפור מפליא על אביו, האדמו"ר הקודם. כבכל חסידות היה אביו רגיל לערוך 'טיש' - שולחן בליל שבת, זמירות, דברי תורה, חוויה רוחנית שנמשכת שעות. יום שישי אחד נכנס אל האדמו"ר יהודי עם בנו, שהיה מחונן בקול נאה ומיוחד במינו. 'בעל מנגן'. ביקש הרבי מהאב

וכך מקרב את ישראל לאביהם שבשמים. אך האמת היא שדוקא זה שמקפיד על קוצו של יו"ד ואינו מוותר על מצוות ומנהגי הדת כמלוא נימה, גם כאשר יש בכך אי נעימות, הוא המוערך ביותר. כאשר הוא צריך להיכנס למעלית ורואה שיש שם אשה, לא יאמר "לא נעים", מה היא תחשוב על הדתיים. לא, הוא יעשה עצמו כאילו שכח משהו, וימתין שוב למעלית עד שתהיה כשרה למהדרין.

נזכור. "סהדי שקרי אפילו אאוגריהו זיל" [סנהדרין כט א]. עדי שקר מזלזלים אפילו על שוכריהם. אדם גמיש כפלסטלינה, שמתאים עצמו לכל קהל יעד. מזלזל גם על אותם 'חברה' שהוא מנסה לנהוג כמותם. הוא אשר אמרנו, אנשים אוהבים אדם שעומד על עקרונותיו ללא כחל ושרק. יש לנו את התורה, ועל פיה ישק דבר. כמה שלומדים את התורה הקדושה, אין אנו יורדים לרבדים העמוקים שבה.

"איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם". אדם צריך קודם כל לנהוג באופן שיהיה תפארת לו, לנהוג על פי כל דקדוקי התורה והמצוות, ודוקא אז "תפארת לו מן האדם", כל אדם כאשר הוא יעריך אותו. העמידה על האמת היא שתכריע את המערכה

רגישותם המופלאה של גדולי ישראל לזולת

ישנם סיפורים רבים אודות רגישותם של גדולי ישראל לזולתם, וההקפדה על כבודם בכל מצב שלא יהיה. נביא כמה מהם. בתקופתו של הרב האחרון לשושלת בריסק נפרצו מאד בעיר בריסק כל ענייני הכשרות. אינשי דלא מעלי השתלטו על השחיטה, ועשו ככל העולה על רוחם. החרדים לדבר ה' חרדו מאד מהמצב, לפיכך כינסו אסיפה דחופה בביתו של הרב. והנה, בשעה היעודה, כאשר החלו הרבנים והעסקנים להתאסף, מופיע אחד מאותם שוחטים לא כשרים, אודותם רצו לדבר. ניסו לרמוז לו בכל דרך אפשרית שאינו רצוי. "נסתדר בלעדיך", "אני חושב שמישהו מחכה לך בחוץ", ועוד שיטות שונות ומגוונות. אך ללא הועיל. האיש לא הבין רמזים, או יותר נכון, לא רצה להבין רמזים, ונותר במקומו.

לא היתה ברירה. פנו לרב ואמרו, איש זה שיושב כאן יקלקל את כל האספה. לא נוכל לדבר בגלוי וללא מורא על הנושאים הבווערים המטרידים אותנו. זהו ענין של כבוד שמים, של קיום התורה, אולי הרב יוכל לפנות אליו ולבקשו שיעזוב את המקום. אך הרב סרב בתוקף. הוא בשום אופן לא יסלק אדם מביתו. בסופו של דבר הסתייע הדבר, והלה יצא מהמקום ביזמתו.

אחרי האספה ניגשו אל הרב ושאלוהו, מדוע לא היה מוכן לבקש מהאיש שילך, מדוע חס כל כך על כבודו של אותו חוטא ומחטיא. אדם שמכשיל את הרבים בבשר פיגולים. אמר להם, רואים אנו מהסיפור של קמצא ובר קמצא, שלמרות שלא נהג כראוי, למרות שבסופו של דבר הלך והלשין על היהודים כולם, בכל זאת הקב"ה לא מחל על כבודו של אותו אדם, עד כדי כך שהדבר הביא לחורבן בית המקדש. רואים אנו עד כמה חמור הדבר לפגוע ביהודי, יהיה מי שיהיה.

אדהכי והכי המריא המטוס והפליג ליעדו. רבי שמואל בירנבוים זצ"ל, עוד נותר שקוע זמן רב בשיחה, וכשסוף סוף סיים את השיחה והבין כי הפסיד את הטיסה, לא הצטער. "ברוך השם", אמר בסיפוק. "הפסדתי משהו בשביל תורה!"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

זצ"ל, אשר שיגר במכתבו אל מרן שר התורה הגאון רבי דוב בעריש וידנפלד מטשיבין זצ"ל, כששהה בגלותו בערבות סיביר. דוד המלך אומר בתהילים: "קול השם יחיל מדבר, יחיל השם מדבר קדש" (כט, ח). המדבר רואה את עם ישראל עומדים לקבל את התורה, להכנס לארץ הקדושה ולהיות העם הנבחר לנצח נצחים, והוא עושה חשבון לעצמו - הרי כל מקום, מיושב באנשים שגורמים שיהיה שם 'קול השם'. בכל ישוב ובכל כפר ישנם בתי כנסיות ומדרשות מלאים בלומדים, והיכליהם שוקקים ב'עובדים'. ורק אני, המדבר, נשאר כך צחיח, יבש, שומם וריק מכל תוכן; בעוד בישוב נשמע קול תורה ותפילה, אני מהווה מקום לחיות רעות וגדודי ליסטים. המדבר ייחל וקיוה אל הקדוש ברוך הוא שגם בו ישמע 'קול השם'! הוא רצה והשתוקק לכך שתינתן התורה דוקא בו, וכך גם לו יהיה חלק בקול השם. ראה הקדוש ברוך הוא כי המדבר מייחל, מצפה ומשתוקק, ונענה לו - 'יחיל השם מדבר קדש'. הוא הפך את המדבר למקום קדוש, מקום השותף לקול השם, ועל ידי כך התעלה והתקדש. עלינו ללמוד מכך את הנקודה המתבקשת מאיתנו: מי שרוצה לגדול, רוצה להשתלם בעבודת השם, להיות תלמיד חכם, להיות קרוב אל הבורא יתברך - עליו לבקש, לשאוף ולהשתוקק. המדבר מוכיח לנו כי מי שמבקש, הקדוש ברוך הוא נותן לו; התורה ניתנה במדבר בזכות הביקוש. על נקודה זו אנו חוזרים ומדברים בכל הזדמנות - כל ההצלחה של

נפסק בשולחן ערוך (אורח חיים תכח, ד) בסדר קריאת הפרשיות, כי יש להתחיל תמיד את חומש במדבר בשבת הסמוכה לחג השבועות. המקור לכך הוא בדברי הגמרא במסכת מגילה (לא, ב), כי יש לקרות את הקללות שבפרשת בחוקות לפני העצרת, ותוספות על אתר מוסיפים כי כדי לא להסמיך את הקללות לחג מפסיקים בקריאה של פרשת במדבר.

עם זאת, חכמי ומאורי הדורות הוסיפו ופירשו לאור דברי חז"ל על הפסוק "ממדבר מתנה" (במדבר כא, יח), כי קריאת פרשה זו לפני חג מתן תורה באה ללמדנו את הלקח - כי התורה ניתנה במדבר דווקא; וניתן ללמוד מכך את הערכים החשובים והמיוחדים שעלינו להפנים לפני קבלת התורה.

חכמינו מלמדים (במדבר רבה חוקת יט, כו) כי "לכך ניתנה תורה במדבר, שיהיו הכל שוין בה. ועוד למה ניתנה במדבר, כשם שמדבר לא נזרע ולא נעבד כך המקבל עול תורה פורקין ממנו עול דרך ארץ... דבר אחר במדבר מי מקיים את התורה מי שמושים עצמו כמדבר ומפליג עצמו מן הכל".

רואים אנו כי עלינו לשנן ולהפנים אל קרבנו את הלקחים הנלמדים מכך שניתנה התורה במדבר, וזוהי ההכנה הראויה לחג קבלת התורה. נענה איפוא את חלקנו ונעמוד על נקודה אחת חשובה, שממנה יתד ופינה לכל העבודה הרוחנית.

חז"ל במדרש תנחומא (בפרשתנו אות ב) כותבים במה התייחד המדבר למעלתו שבו ניתנה תורה:

"משל לנשיא שנכנס למדינה, וראו אותו בני המדינה וברחו, נכנס לשניה וברחו מלפניו, נכנס לעיר אחד חרבה, ראו אותו והתחילו מקלסין אותו. אמר הנשיא - זו העיר טובה היא מכל המדינות; כאן אני בונה לי אכסניא ובכאן אני דר. כך כשבא הקדוש ברוך הוא לים, ברח מלפניו שנאמר (תהלים קיד) 'הים ראה וינס'. נגלה על הר סיני, ברח שנאמר 'ההרים רקדו כאלים'. בא למדבר חרבה, קבלה אותו וקלסה אותו שנאמר (ישעיה מב) 'ישאו מדבר ועריו... ותהלתו יגידו'. אמר הקדוש ברוך הוא זה המדבר טובה מכל המדינות, כאן אני בונה לי אכסניא, ירד לתוכה התחילו הכל שמחים שהקדוש ברוך הוא ירד לתוכו..."

המדבר שמח ושב כשהקדוש ברוך הוא נגלה בו. מדוע אכן המדבר זכה למה שלא זכו אחרים?

נבין את הדבר על פי אמרתו של האדמו"ר הקדוש רבי אהרן מבעלזא

האדם תלויה בשאיפותיו. אדם שיש לו רצון ושאיפה אמיתיים מגיע באמצעותם להישגים. כך היא דרכה של תורה: רק באמצעות השאיפות, הרצון וההשתוקקות - האדם מצליח. זכורני מלפני שנים רבות, כאשר היה אחי הגאון רבי יוסף צבי שליט"א בחור צעיר, הוא למד חברותא עם בחור יקר מתמיד גדול, ובאחד הימים כשהגיע למעונו של מרן ה'סטייפלער' זצ"ל, שאלו ה'סטייפלער': "מי החברותא שלך?", וכשנקב אחי בשמו, הגיב ה'סטייפלער' בנחרצות: "הוא ודאי יצא תלמיד חכם!" אחי התפעל לשמע קביעה זו, וה'סטייפלער' נימק: "וכי אינך רואה? הרי הוא רוצה באמת, ומי שרוצה באמת ודאי יצליח!". למותר לציין, כי אותו בחור צמח לגאון מופלג, תלמיד חכם חשוב בדורנו.

זוהי העבודה של הימים הללו, ערב שבועות - ערב חג מתן תורה, להראות את התשוקה והרצון. שלמה המלך אומר במשלי: "בלב נבון תנוח חכמה" (יד, לג). הקדוש ברוך הוא ממתין לראות מה האדם רוצה באמת, משמים בודקים מה הלב שלו חפץ, ובהתאם לזה הוא מקבל כלים שעמם הוא יכול להתקדם.

נכון שאסור לנו לשקר את עצמנו, ואנו יודעים מה הלב רוצה... אבל אפשר וצריך לתקן זאת. ישנם עוד כמה ימים עד יום קבלת התורה, וגם אם הלב רוצה עשירות וגדולה, בידינו לעבוד בשבוע זה על הלב להכניס בו חשק ותשוקה לתורה ולעבודת השם יתברך.

התשוקה שזכינו לראות ולשמע אצל מאורי הדורות, היתה הדגמה חיה ומובהקת כיצד נראה מי שחי את דברי ה'אור החיים' הקדוש הידועים כפשוטם: "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טיב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה".

המשגיח הגאון הצדיק רבי דן סגל שליט"א מספר כי שמע פעם מהגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז' לצעירים, אודות רבו מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', כי כאשר היה מוסר שיעורים וקורא את הגמרא היה נראה שמח ומאושר, מדושן עונג ממש.

כך תיאר זאת רבי שרגא בלשונו: "רבי ברוך בער היה נראה כמי שנמצא בתוך סעודה מדושנת, שאוכל בשקיקה ובתיאבון כל כפית... הוא קרא כל מילה ומילה בברירות, בתענוג, בעינים בורקות מאושר. ראינו את ההשתוקקות לקרוא, לבלוע כל מילה; ראו עליו בחוש את מליצת הפסוק: "כמו חלב ודשן תשבע נפשי" (תהלים סג, ו). זוהי התורה הקדושה!".

"ברוך השם שהפסדתי משהו בשביל תורה"

קראתי מה שכתבו על הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'בית יהודה', ועל גודל השאיפות שלו, והדברים מרעישים. לעקור את רבי מיכל מהסטנדרט בסיום ה'סדר' היתה מן המלאכות הקשות שבמקדש. הוא כלל לא שם לב לשעון. מדי יום ביומו היה על תלמידיו לגשת אליו ולומר לו כי הסדר הסתיים, והנהג עם הרכב ממתין לקחתו הביתה.

יום אחד, לאחר סיום הסדר, ניגש אליו התלמיד האחראי על

ההסעה ואמר לו כי היום הנהג הקבוע לא יכול להגיע, ובמקום זאת צריך להזמין מונית. "אם כך", אמר רבי יחיאל מיכל בשמחה, "אני יכול ללמוד עוד כמה דקות, ואחר כך נזמין את המונית". הוא פתח שוב את הגמרא, התיישב ללמוד בחשק רב, וכל הענין פרח מזכרונו לחלוטין - הוא נשאר ללמוד עוד חמש שעות ברצף!...

רעייתו הרבנית הצדקנית מרת ליפשא פיינשטיין ע"ה, שהיתה בת גדולים, פתו של מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל, סיפרה פעם, כי היתה להם פגישה במקום מסויים, ובזמן ההמתנה ראה רבי מיכל ספר של אחד הראשונים שהיה מונח במקום. חיש מהר הוא שקע בעומק העיון, וסוף דבר היה שהפגישה התבטלה - לא היה שייך שרבי מיכל יעצור באמצע הלימוד...

מעשה דומה סיפר לי בחור ששהה פעם עם הגאון רבי שמואל בירנבוים זצ"ל, ראש ישיבת מיר בארצות הברית, בעת שהמתין בשדה התעופה למטוס. הבחור אמר לרבי שמואל כי בעוד דקות אחדות פותחים את דלתות המטוס, וכדאי לשים לב לשעון כדי שחלילה לא יפסיד את הטיסה. רבי שמואל הנהן בראשו לאות הן, אולם המשיך לשוחח עם מאן דהו בעומקן של סוגיות.

לאחר כמה דקות הודיעו במערכת הכריזה כי על הנוסעים לעלות על המטוס, ורבי שמואל נענע בראשו בקוצר רוח ואמר: "כן, כן, אני כבר עולה", ולאחר שהתלמיד ניסה שוב ושוב להזכיר לו כי הזמן חולף גער בו קלות באומרו: "תפסיק להפריע לי ללמוד..."

אדהכי והכי המריא המטוס והפליג ליעדו. רבי שמואל עוד נותר שקוע זמן רב בשיחה, וכשסוף סוף סיים את השיחה והבין כי הפסיד את הטיסה, לא הצטער. "ברוך השם", אמר בסיפוק. "הפסדתי משהו בשביל תורה!"

תלמידיו של רבי שמואל מספרים, כי פעם ירד שלג גדול בברוקלין, השלג הכבד ומזג האוויר הסוער מנעו מכולם ללכת ברחובות קריה. לא יכלו להתנייד ממקום למקום לא במכונית ולא ברגל, וכך גם רבי שמואל נותר באותו היום סגור ומסוגר בביתו, עמל ויגע על תורתו, מבלי יכולת להגיע לישיבת מיר, אשר בראשה עמד.

אך כשהגיעה השעה בה הוא היה רגיל למסור מידי יום את שיעורו, רוחו סערה עליו והסתובב בבית כשנפשו עגומה עליו. הן אמרו חז"ל: "מתלמידי יותר מכולם", באמצעות מסירת השיעור יש לו יכולת להתחדד יותר בהבנת העניינים על ידי דיבוק חברים, להבין את השיעור ברובד נוסף עמוק יותר, וכיצד שייך לוותר על כך? כיצד שייך להימנע היום ממסירת השיעור?

הוא הסתכל בחלון ולפתע ראה מול עיניו אמבולנס חולף מתחת לבית, ובאמצעות שלשלאות שהניחו על הגלגלים הם מצליחים לנוע מרחוב לרחוב למרות השלג הכבד. מיד יצר קשר טלפוני עם חברת הצלה וביקש לברר אם יש להם כעת אמבולנס פנוי לקחתו אל הישיבה למסירת השיעור.

הם שהכירו את רבי שמואל ואת אהבתו המופלגת לתורה, מיהרו לשלוח לביתו אמבולנס שלקח אותו אחר כבוד לישיבה.

זהו צימאון לתורה שאין בדומה לו! כך זוכים להישגים כה מופלאים! (מתוך 'אוצרותיהם אמלא' הכרך החדש על חומש במדבר)

שעה קצרה לאחר מכן. כשהיא מתחילה להעמיד את הבית להכניס את השבת, ישב הוא בין מזוודות הטיסה הפעורות לרווחה, ובעמל המוח והמחשבה, עבר וסיכם חומר לימוד של שני חודשים והעלה אותם על גבי הכתב בדפי המבחנים שלפניו

סדרת שיחות עם חברי מסגרת מבחני 'דרשו'

הרה"ח אהרן כהן

רבות הובא במסגרת השיחות המיוחדות עם נבחני 'קניין ש"ס' בפרט ובכלל נבחני 'דרשו' החשובים, על התועלת הרבה שהם מקבלים מעצם הצטרפותם למסגרת המבחנים המדרבנת, כשכל אחד בלשונו ובסגנונו תיאר שרק בזכות זה, זוכה וגם בימים קשים או לא רגילים שומר הוא על קביעתו בתורה ללא שום ויתור חס ושלום. אך נראה שבחודשיים האחרונים, הדבר ניכר והתנוסס לעין כל; אלפי אנשי חיל חברי 'דרשו', שבזכות חברותם במסגרת המבחנים המדרבנת עמלו והתייגעו אף בימים-לא-ימים שכאלו, והצליחו ועשו פרי ונבחנו כהרגלם גם במבחן החודשי. כן, היו רבים שנבחנו בפעם אחת על לימוד של חודשיים, ובמילים פשוטות, הם נבחנו במבחן אחד על ששים דף!

בבחינת אהבה מקלקלת השורה, היות שלרגל המצב המיוחד, לא היתה היכולת לעשות את המבחנים כסדר, הרי כל משטח לכתיבה כשר ומוכן היה לשימוש תלמידי החכמים; תחנות האוטובוס, חצרות בתים שבעליהם ראו לעצמם הזכות לארח את הנבחנים החשובים, אלו ודומיהן היוו אכסניה זמנית להמשך השמירה על ההתקדמות בתורה.

וכאן עלינו להבהיר; ברור שאין הלימוד בחודשיים האחרונים ברמת הלימוד הרגיל, בתוככי בית המדרש הקבוע עם החברותא המוכרת לצד ספרי המפרשים והמבארים וכדומה. אך דווקא בגלל כך, עולה ומתנוסס כוחה וסודה של השייכות וההתחברות למסגרת מבחנים, המדרבנת ומסייעת לכל לומד לפי דרגתו לשמור ולהצליח בקצב הלימוד להמשיך התקדמותו בלימוד ובידיעת התורה.

מוסף ונעלה על כל זה הוא המבחן המסכם הראשון. היה זה ביום ששי האחרון, בו אלפי מנבחני ב'דף היומי' שזכו ונבחנו כבר ארבע חודשים על לימודם, זכו להגיע ליום זה, בו השתתפו ב'מבחן המסכם' על מאה ועשרים דפי גמרא! במבחן נכלל חומר הלימוד מתחילת מסכת ברכות עד דף נ"ח בשבת, כשבמבחן אחד של ששים שאלות, עברו הלומדים הנבחנים וסיכמו במוח ובכתב את מאה ועשרים הדפים בסקירה אחת.

סיפורים מפעיימים ומרגשים הגיעו על חבר הנבחנים החשובים, כמו הרב יהודה ז. שישב ביום חמישי לפני המבחן משעה תשע וחצי בבוקר עד עשר וחצי בלילה בבית מדרש בירושלים, ובמשך שלש עשרה שעות רצופות (להוציא מנחה-מעריב שהתקיימה בצדי בית

המדרש) ישב ועבר על מאה ועשרים דפי הגמרא! או הרב אברהם ר. שישב ב'ליל ששי' שלפני המבחן ועבר על כל מסכת ברכות... יפה הגדיר זאת אחד מתלמידי החכמים בירושלים הרה"ג ח. מ. ק. שבמילים ספורות ומדודות ביטא את התועלת הרבה אותה היא מרגיש בזכות השתתפותו במסגרת המבחנים "בזכותכם לא הסחתי דעתי מהגמרא בכל התקופה הזאת!!!".

מדהים ומרגש עד דמעות (כפשוטו) הוא לשוחח עם אנשים שזכו בפעם הראשונה בחייהם להשתתף ב'מבחן המסכם'; כל הלילה בליל שבת לא נרדמתי, בסוף, בשבע וחצי בבוקר נרדמתי. שיתף הרב אהרן ש. מקרית גת: "פשוט הרגשתי עצמי מאושר. לזכות לדעת מאה ועשרים דף"....

ומכאן לשני סיפורים אותנטיים אותם זכיתי לשמוע מפי בעלי-המעשה, המבטאים את רצינותם ומסירותם של הנבחנים החשובים לשמור על ההשתתפות בעקביות, יהיה מה שיהיה, כשהם מבקשים להסביר ולהטעים, שזהו סוד ההצלחה, העקביות הבלתי מתפשרת; לימוד יומיומי, לצד ההשתתפות במבחן בלי דיולוגים.

בליל ששי בשעות לפנות בוקר זה היה. ישירות מהנחיתה בשדה התעופה הוסעו ב'משמר כבוד' ל'מלונות' בירושלים עיר מגוריו, לבידוד ובידוק כפי ההנחיות. טיסה ארוכה הייתה מאחוריו, מניו-יורק עד לישראל בתוספת

יומית, לצד עוד חברותא שבועית של שעה וחצי בכל שבת לחזרה שבועית, כה, ברוך השם אני זוכה ומרגיש בעצמי את האושר והסיפוק של להיבחן על הלימוד החודשי.

כעת מגיעה ה'השגחה פרטית', משמיע הוא את קולו. "עם כל הכבוד לכל הנ"ל, יש דברים שהם מחוץ לתמונה, ידעתי בהחלט לעצמי. אני מצליח ללמוד ולהיבחן על שלושים דף כל חודש, אבל עד כאן. להמשיך ל-120? זה כבר לא. אחרי ולפני הכל, אני לא מהאברכים בעלי הכישרונות וכדומה.

"אך כעת זה קרה. ביום ששי האחרון פרשת 'אמור', מחמת ה'וירוס', רבים ואני בתוכם זכינו ונבחנו כעת, על שני מבחנים, כשבסך הכל, נבחנו על ששים דף. הלכתי למוקד בכולל 'חזון איש' בעירנו בני ברק, התיישבתי שם באיזה חדר שקט ומילאתי את שני המבחנים. "מה אומר ומה אדבר, את הדרך הביתה לא הלכתי, רצתי בצעדי ריקוד... אני! זכיתי להבחן ששים דף בפעם אחת!!! לא ידעתי נפשי משמחה..."

"ביום השבת הפנמתי את הרעיון; בלא מדי הרבה מחשבה, הצלחתי להיבחן על ששים דפים! נו, אולי אתה יכול גם מאה ועשרים? "תפילתי", סיים בסיפוק מאופק. "שאצליח לעבור ולרענן את הדפים בזיכרוני, ובסייעתא דשמיא השבוע ביום ששי, אזכה לענות גם על זה; אכן, אני יכול!"

לסיום וקינוח אציין; השעון הראה על 12:37 בצהרי ערב שבת בהר-בחוקתי, כשבצג הטלפון, נראה המספר המוכר והמיוקר. 'כן', התחלתי את השיחה, מחכמה לשמוע את דבריו. מפחד להתאכזב... "הודו להשם כי טוב". נשמעה התרגשותו חוצה כבישים וערים עד ביתי. "אני לא מאמין. אני ברוך השם, אני נבחנתי על מאה ועשרים דפים בגמרא!"

'אשריך. אני מקנא בך!', היו המילים היחידות שהצלחתי להוציא...

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו לי: a0533185209@gmail.com

הפרשי שעות מתישים, אך הוא עדיין תלוי היה בין שמים לארץ. עוד שעה ספורה יוחלט, האם יוסעו ויוסגרו בביתם או שלצערם יצטרכו לשהות שבועיים ימים ב'כלוב של חמש כוכבים', אך אז נצנצה הגבורה היהודית.

טלפון קצר לידיד שהופתע לגמרי מהבקשה המוזרה. אשמח מאוד באם תוכל לפנות למוקד המבחנים ולקחת משם שני מבחנים, כבר נראה בהמשך, מה יוחלט לגבי, היכן אשהה, עדין יכול להיות, שבעוד דקות ספורות יביאו אותי הביתה...

שעה קצרה לאחר מכן. כשהיא מתחילה להעמיד את הבית להכניס את השבת, ישב הוא בין מזוודות הטיסה הפעורות לרווחה, ובעמל המוח והמחשבה, עבר וסיכם חומר לימוד שני החודשים והעלה אותם על גבי הכתב בדפי המבחנים שלפניו.

בסיפוק ואושר, הניח את המבחנים בחזרה מאחורי הדלת, כשבקול צוהל, התקשר לידידו שנית ומבקש את סליחתו על הטרחה המיוחדת, להעביר המבחנים בחזרה למוקד המבחנים.

ומכאן לעוד סיפור, לא פחות מרגש מקודמו; קולו נשמע קצת בוגד בו, כשכשהעביר את התרגשותו.

"כל השבת הרגשתי את עצמי בעננים", ניסה ר' ישעי' ה. להעביר את תחושתו, "אך רק בשבת אחרי הצהריים קלטתי איזו 'השגחה פרטית' היתה לי ולכל הנבחים.

"האמת", מקדים הוא, "באם היית אומר לי לפני שנה שאבחן על 30 דף כל חודש, אפילו לתגובה לא היית זוכה. פשוט, זה היה נשמע לי מופרך ודמיוני לחלוטין. הרי רק על העקביות ללמוד כל יום את הדף, נלחמתי כל הזמן. אז גם להבחן על החומר?"

"אך מה לעשות", ממשיך הוא בסיפוק, "מים שחקו אבנים, עוד סיפור על נבחן שמצליח, עוד ראיון עם יהודי מלא בסיפוק, עוד כתבה על נבחני 'קניין ש"ס' המאושרים שבעם. כל אלו מלווים במעמדי הסיומים המיוחדים בכל רחבי תבל גרמו לי להחליט; אני קופץ למים.

"בתכל'ס זה לא כזה קשה, קבעתי לעצמי חברותא נוספת כחזרה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

היה זה כ"ק האדמו"ר מבלאז'וב זי"ע, שבעיצומו של יום טרח והגיע לחנות. אמנם הוא כבר אדמו"ר נודע בן 90, צדיק נשגב שאין לו כל קשר לחנויות הלבשה מכל מין וסוג. ובכל זאת הוא כאן - בשערי חנות ענק של מותגי הלבשה נחשבים. מה קרה? על מה נזעק הרבי? מה הביא אותו לטרוח בעצמו ממרום גילו, ולהגיע לחנות הלבשה אופנתית!?

וגם מדוע העניק הרבי מטהאש זצ"ל סכום עתק לידי ה'שודד'?

הרה"ח רבי אשר קובלסקי שליט"א

"אלה פקודי בני ישראל" (במדבר ב, ל"ב)

הימים חולפים עוברים, ואנו מתקדמים צעד אחר צעד לקראת היום הגדול והנפלא, היום בו זכינו בטובה שבמתנות, בתורתנו הקדושה והאהובה. ההתרגשות בקרב כל יהודי הולכת וגוברת, הלבבות רוטטים באושר. שוב אנו עומדים לפני מעמד הר סיני, מוכנים לקבל את התורה מחדש, לקרבה אל ליבנו, לחבוק אותה בתשוקה אין סופית, להתרפק עליה באהבה.

חג השבועות המתקרב והולך, הוא היום בו נקבל את התורה מחדש. נזכה בכלים חדשים להבינה, נזכה ביכולות חדשות ללומדה, נזכה בדרכים נוספות להתחבר אליה. והלא זו היא שאיפתנו וזה הוא רצוננו, להתחבר אל התורה באמת, ללומדה באהבה, לקנותה קניין נצח, לחיות על פיה בכל רגע. והנה מגיע הרגע הגדול בו אנו עומדים לקבל את התורה, לזכות במתנה הנהדרת הזו!

ועתה, ימים ספורים לפני החג, כולנו עסוקים בשאלה מרכזית ובווערת: איך זוכים לקבל את התורה באמת? איך אפשר להיות מאלה שיוצאים מקבלת התורה בסלים מלאים של חיבור לתורה, קשר עימה, יכולת לעסוק בה בהתמדה? איך ניתן להיות מאלה שניצבים בשורה הראשונה, ומקבלים מנה גדולה ומבורכת ממתנת התורה, זוכים בנתח נכבד ממנה? איך אפשר להתכונן לקראת היום הגדול, כדי שבבואו נזכה לנצל את איכותו ויכולתו, ונזכה באמת לקבל את התורה במלוא משמעותה?

לפנינו גילוי מרגש, שיש בו מימד מפתיע: קבלת התורה תלויה באהבת ישראל, ממש כך. מי שלבו פועם באהבת ישראל לכל יהודי ללא גבול, מי שרואה את כל היהודים כשווים - בניו של מלך מלכי המלכים, מי שמבטל את עצמו לכלל ישראל ורואה את עצמו כחלק מממלכת העם היהודי, ולא כאיש נפרד ומכובד - זוכה לקבל את התורה, זוכה למנה עשירה ממנה, זוכה לקשר וחיבור עימה.

כי התורה לא ניתנה ליהודי פרטי, היא ניתנה לכל עם ישראל יחדיו. מי שרוצה לזכות בה - חייב להיות חלק מהעם כולו, לא יחידה נפרדת. מי שרוצה לקבל את התורה, חייב להוכיח - ברגשותיו, בדיבוריו, במעשיו - כי כל יהודי אהוב ונחמד בעיניו, והוא מסור ונאמן לכל

יהודי, רוצה בטובתו וחפץ בהצלחתו, כי הוא כמו אחיו ממש! לפיכך, רגע לפני קבלת התורה, היה רגע מרגש של 'יוחן שם ישראל - כאיש אחד בלב אחד!' - היו שם 600,000 יהודים, אבל כולם היו כיחידה אחת. כל אחד ראה את זולתו כמו עצמו ממש, אהב את זולתו כמו שהוא אוהב את עצמו, והיה מסור לזולתו כפי שהוא מסור לעצמו... קבלת התורה אפשרית רק כאשר הכלל כולו מקבל את התורה, כולם אהובים וברורים יחדיו, וכל אחד אוהב את רעהו באהבת אח עד אין קץ!

ומסיבה זו, מגלה הרה"ק בעל ה'בית אברהם' זי"ע, לפני קבלת התורה נקרא את פרשת 'במדבר'. בפרשה זו מובא מניין בני ישראל, כולם נספרים יחדיו, כולם שווים, כולם אהובים וכולם ברורים באותה מידה, ומסקנת הספירה היא שיש יחידה אחת הכוללת למעלה מ-600,000 יהודים, אבל הם כולם יחדיו, אין כאן אנשים בודדים אלא משפחה יהודית גדולה ומאוחדת!

הנה כי כן, כאן נחשף מה עלינו לעשות בימים אלה, מה תפקידנו, וכיצד נוכל להתכונן כראוי ולנצל את הרגע בו שערי שמים נפתחים, ושפע של תורה מורעף ממעל, מאפשר לכולנו לזכות בו. כל מה שמוטל עלינו הוא להתאחד איש עם רעהו באמת, לאהוב כל יהודי את זולתו, לחשוב באופן חיובי על כל יהודי, לדבר באופן מחמיא ומעריך על כל מי שסביבנו, וגם לפעול, להתמסר, להקל ולסייע לכל יהודי - מתוך אהבה אליו, מתוך אחדות עמו, נשיאה עמו בעול!

הבה ננצל ימים אלו לעידוד הרגש של 'אהבת ישראל' הפועם בנו. בידינו הדבר, לזכך מבט אוהב על כל יהודי, לדבר בכבוד ובהערכה לזולת, להרבות מעשי חסד, ויתור וסיוע, כדי להרבות אהבת אחים בינינו. זו הדרך, זה התנאי, כך נזכה בעזרת ה' לקבל את התורה באהבה!

ה'שודד' שהפך לסוכן סמוי...

שעת לילה מאוחרת, בחדרו של כ"ק האדמו"ר מטאהש ז"ע, במונטריאל שבקנדה. אל החדר נכנס יהודי שחזותו העידה עליו שאינו מחסידי הרבי, ומבט אוהב שאוקיינוס של אהבת ישראל נשקף ממנו קיבל את פניו. הרבי שאלו לפשר בואו, והלה השיב כי בא להיפרד מהרבי. 'אמנם אינני חסיד של הרבי במוצהר, ובכל זאת - הרי התגוררתי כאן בעיר שנים ארוכות, ומפעם לפעם נכנסתי אל הרבי להתברך. עתה אני עובר למקום מגורים מרוחק ואיאלץ להתנתק, לפיכך באתי להיפרד...'

הרבי לחץ את ידו בחום, וביקש לדעת לאן מועדות פניו, להיכן הוא עובר דירה. האיש השיב כי הוא עובר לגור בעיירה קטנה ומרוחקת מאוד, שהרבי בקושי ידע שהיא קיימת על מפת קנדה... הרבי החל לשואלו בחום על המקום אליו הוא עובר, תנאי החיים והמחיה, ולא פסח גם על השאלה החשובה מכל: האם ועד כמה ניתן לקיים אורח חיים יהודי באותה עיירה נידחת...

הלה השיב באנחה: 'האמת ניתנת להיאמר, שזה מקום שאין בו שמץ של יהדות. אין בית כנסת, מקווה, אוכל כשר או כל דבר אחר. אני אנסה להסתדר איכשהו...'. השיב בגמגום כמתנצל, 'שכן אני מוכרח לעבור לשם, אינני יכול להישאר כאן עוד!'

הרבי, כחכם עדיף מנביא, הבין מיד שהיהודי שלפניו עומד לאבד כל קשר ליהדות, ולפיכך שאל: 'ולמה אתה מוכרח לעבור לשם? הרי אני מניח שאינך שש להתנתק מהמורשת היהודית, אתה לא באמת רוצה לשכוח מקיום המצוות כהלכה. אם אתה נוקט בצעד כה דרמטי - לבטח יש לך סיבה טובה... התואיל לגלות לי מה היא?' נבוך היהודי קמעא, נאנח שוב, וסיפר לרבי את הסיפור המלא, כשמדי פעם מבצבצת דמעה בעיניו: 'אכן כך, רבי. אני עוקר מכאן מחוסר ברירה ממש, שכן אינני מצליח לעמוד בתשלומי השכירות הגבוהים כאן בעיר. והאמת היא, המשיך מיד, 'שעשיתי הכל כדי להימנע מכך, עד כדי שבמשך תקופה ארוכה גליתי לעבוד בבליגיה הרחוקה. עבדתי קשה מאוד, הרווחתי הרבה כסף, וגמרת בדעת ששבכסף זה ארכוש לי בית כאן במונטריאל...'

וכאן פרץ היהודי בבכי מר: 'ואז, לאחר תקופת עבודה ממושכת, אני צורך בכיסי עשרות אלפי דולרים - הסכום בו תלויה רכישת הבית במונטריאל, ויוצא לשדה התעופה. לפתע, כמה דקות לפני עלייתי למטוס, שני נוכלים עשו לי תרגיל הסחה נועז, ובשילוב דרמטי של כח ומוח - הוציאו ממני את הכסף... עליתי למטוס חסר כל, שב הביתה מתקופת עבודה ארוכה בלי דולר בודד. כך התייאשתי מלקנות כאן בית, ולכן אני עובר מכאן!' - התייפח בכאב על עמלו שירד לטמיון...

הרבי שמע את דבריו, ולבו נשבר בקרבו. כמה עצוב וכואב לשמוע שיהודי עבד כל כך קשה, התאמץ עד כלות הכוחות, וברגע האחרון הכל ירד לטמיון. הרי זה קורע לב ממש! הרבי התעניין במעשה לפרטי פרטי: מתי היה השוד, כיצד קרה, איך הגיב, כמה גנבו ממנו ומה חש. ולבסוף, הפטיר ובירך כי עוד ימצא השודד והוא יחזיר את הכסף, ואז נפרד ממנו לשלום.

ויהי בבוקר, כמדי בוקר מגיע היהודי הלז לבית הכנסת, אם כי באיחור מהרגיל - שכן הלך לישון רק עם שחר. לקראת סוף התפילה ניגש אליו אדם זר ומוזר, אותו לא הכיר מעולם, ולחש על אוזנו: 'אמור לי בבקשה, האם נגנב ממך תיק מלא מזומנים בשדה התעופה בבליגיה?' - - -

הלה פער עיניים נדהמות, והשיב מיד בחיוב. 'אני מתנצל מעומק הלב!' - השיב מיד האיש הזר, 'היה לי רגע קשה בחיים, ולכן הגעתי למצב ששדדתי אותך... באמת שלא רצית להזיק לך כל כך... הרי לך את תכולת התיק במלואה, והוספתי כמה אלפי דולר - כפיצוי על עוגמת הנפש!' - אמר האיש הזר, פנה לאחור ונעלם...

היהודי עומד בבית הכנסת, המום, משתומם עד כלות הנפש. הרי זה לא יאומן ממש!

בדיוק עכשיו, בדיוק הרגע, נוחת כאן השודד האלמוני, ובידו כל הכסף! הוא פנה לפינה צדדית, ספר את הכסף, וגילה כי אכן כן: כל הכסף כאן, ובתוספת כמה אלפי דולר פיצוי. רבונו של עולם, איזה נס על טבעי!

דקות ארוכות עמד האיש המום, מופתע, מבולבל ונבוך כאחד, לא יודע את נפשו מאושר, מופתע מההפתחות המרעישה שכדוגמתה לא שמע מעולם? ששודד יבוא אחר תקופה כה ארוכה וישיב את הכסף ששדד? וכיצד איתר אותו? וכיצד זכר בדיוק כמה היה בתיק? ומי הוא בכלל האלמוני הזה, ששדד, חזר בו, טרח לאתר אותו, והביא את כל הכסף בחזרה!?

כך או כך, כששב האיש לביתו, הודיע למשפחתו כי תוכנית חייהם השתנתה. 'הכסף חזר אליי, ולכן אנו שבים לתוכנית המקורית - רוכשים בית במונטריאל, לא עוברים דירה. ישתבח שמו לעד!' - סיכם האיש בחדווה, ומיהר אל הרבי, לדווח על ההפתחות הדרמטית שהתרחשה, אותה תלה בברכת הרבי. הרבי שמח לשמוע, בירך את האיש כי ירכוש דירה מרווחת ונוחה, ואכן - כך עשה האיש, וקבע את מושבו במונטריאל - לאורך ימים ושנים.

עשרות שנים חלפו, דבר המעשה המפעים עוד נותר חקוק בלבו, ודמתו האלמונית של השודד עוד היתה זכורה לו היטב. ואז, ביום מן הימים, בקצה אחר של קנדה, גילה האיש את השודד. הוא הבחין בתווי פניו שהזקינו מעט, אך לא היה לו ספק כי זהו השודד המוזר שהשיב את הכסף. על אתר פנה אליו וביקש לברר, אם אכן זו פגישתם השלישית - שכן נפגש עמו פעם בשדה התעופה בבליגיה - אז נשדד, ובשנית - בבית הכנסת בעת שהחזיר את הכסף, ועתה זו הפעם השלישית...

'זה אכן אני!' - השיב האיש מיד, 'אך למעשה זו פגישתנו השנייה, לא השלישית... אכן כן, אני הוא שנתתי לך את הכסף בבוקרו של

יום בבית הכנסת, אך אני ממש לא השודד ששדד אותך בשדה התעופה...'

הלה היה מופתע עוד יותר, והאיש הזר המשיך: 'הסיפור הוא פשוט: לילה אחד, לפנות בוקר, מתקשר אליי הרבי, ומספר כי יש יהודי שנשדד, ואין לתאר את כאבו לנוכח הנזק הכבד. הרבי שאל אם אני מסכים להיות 'שודד' לרגע, הוא יתן לי את הכסף, ואני אזדהה כשודד ואשיב לך את כל הכסף... כמובן שהסכמתי לבקשתו, ואת ההמשך אתה יודע!'

'זה לא יתכן!' - קרא היהודי בהשתאות, 'הרי לא הייתי מחסידי המובהקים! ובעצם, אתה מגלה לי עכשיו שהרבי לקח אחריות כה גדולה לגורלי, כל כך השתתף בכאבי עד שהעניק לי סכום עתק של כסף באמצעותך? אתה חושף שאתה לא שודד ומעולם לא היית, אלא סוכן סמוי של הרבי כדי להקל עליי ולשמה את לבי! כמה אהבת ישראל היתה בו, אינני מאמין עד היכן היא הגיעה!' - קרא בהתרגשות נסערת...

'אכן כן!' - השיב האיש, 'אבל זה הסיפור ואין בלתו. הרבי שמע את סיפור השוד שבעברת, לבו נקרע מכאב. הוא הבין את משמעות הכסף עבורך, הבין עד כמה הגעת הכסף לידיך היא הרת גורל. לכן הוא הזעיק אותי, כדי שאדם זר יבוא ויביא לך את הכסף. כביכול, השודד השיב את טרפו!'

סיפור נפלא זה שהובא בגיליון 'בקהילתנו', מאיר לנגד עינינו מהי אכפתיות אמיתית, מהי מסירות ליהודי אחר, עד היכן היא מגיעה. כשהבין הרבי שהיהודי עבר משבר כה קשה, גברה בו מידת האהבת ישראל עד כלות הנפש, עד שעשה מעשה כה יוצא דופן וחסר תקדים, לשלוח אליו את הכסף במסווה כביכול השודד חזר בו...

ולא נועד סיפור זה אלא ללמדנו: ניצבים אנו עתה בימים שאהבת ישראל היא גורלית, היא מכריעה עד כמה נזכה לקבל את התורה. זה הזמן לקבוע בליבנו מסירות ואכפתיות לזולת, רצון להקל עליו ולהיטיב עמו, חשק לעשות לו טוב על הלב. עתה הזמן לפתח בליבנו רגשות אהבה לזולת, להעריך כל יהודי, לשמח כל יהודי במילה טובה או בעזרה חשובה, להרבות טוב וחסד בינינו. זו הדרך להרבות אהבת ישראל, כך נזכה לקבל את התורה!

אורח נדיר בחנות ההלבשה...

בפתח קניון ענק במנהטן, נראתה דמות מפתיעה במיוחד. יהודי מבוגר שזקן לבן יורד על פי מידותיו, נשען על מקל כסוף ועולה אט אט אל חנות ההלבשה הענקית שבקומה הרביעית. צעד בצעד הוא זו, במאמץ לא פשוט עולה לו הדבר, והנה הוא נכנס בשערי החנות, שגויים גמורים סובבים בה אנה ואנה, כאלה שכל עיסוקם ועולמם רחוקים ממנו אלפי פרסאות...

היה זה כ"ק האדמו"ר מבלאז'וב זי"ע, שבעיצומו של יום טרח והגיע לחנות. אמנם הוא כבר אדמו"ר נודע בן 90, צדיק נשגב שאין לו כל קשר לחנויות הלבשה מכל מין וסוג. ובכל זאת הוא כאן - בשערי חנות ענק של מותגי הלבשה נחשבים. מה קרה? על מה נזעק הרבי? מה הביא אותו לטרוח בעצמו ממרום גילו, ולהגיע לחנות הלבשה

אופנתית?!

ובכן, הסיפור מתחיל באותו בוקר, כשאל הרבי ניגש יהודי, והתאונן על קושי בפרנסתו. 'אני מחזיק מפעל המייצר חגורות טובות ואיכותיות, אך יש לי קושי בשיווקן ובמכירתן. אולי, אם הרבי יואיל להציע לאחד מחסידיו, המחזיק בחנות ענק של הלבשה במנהטן, ליצור אתי שיתוף פעולה בברכת הרבי, כך שהוא ימכור את חגורותיי בצמוד למכנסיים שהוא מוכר בכמויות גדולות - אולי כך תבוא ישועתי ופרנסתי...!' - ביקש-הציע.

'רעיון גאוני!' - צהל הרבי. 'אכן, אין ספק כי זה רעיון מצויין. מיד יוצא אני אל החנות!'

'לא, לא התכוונתי להטריח עד כדי כך...' - השיב האיש במבוכה קלה, 'זה באמת יכול לחכות לשעות הערב, שעה שבעל החנות יהיה בביתו, הרבי יתקשר אליי טלפונית, וזה מספיק בהחלט. אינני רוצה להטריח את הרבי!'

'וכי טירחה היא זו?' - שאלו הרבי כמופתע, 'הלא אין מאושר ממני לעשות זאת, מצוות עשה מדאורייתא של 'החזקת בו' - לסייע ליהודי בפרנסתו! הרי הזדמנה בפניי הזדמנות כה גדולה ונאצלה - היעלה על הדעת שאמתין לשעות הערב, או שאתן למכשיר הטלפון להיות 'המתווך' בכזו מצווה עצומה?! הריני יוצא לשם הרגע. יש לך רכב?'

'יש לי רכב, אבל לא התכוונתי להטריח. לא נעים לי, מה גם שהחנות היא בקומה רביעית, והאזור כולו הוא מקום מגושם ומלא בגויים, לא ניחא לי שהרבי יסתובב שם בשבילי. ובכלל, הדרך לשם ארוכה, יש הרבה פקקים ורמזורים, זה יקח זמן וטירחה רבה! ואיך הרבי יטפס לקומה הרביעית?'

'אני אסדר!' - השיב הרבי בחיוך. 'אם יש לך רכב - אנו יוצאים עכשיו. אשריי שזכיתי!'

וכך בעיצומו של שאון היום, בטבורה של מנהטן, נראה הרבי הצדיק מתהלך במדרגות הקניון הענק, בואכה חנות ההלבשה. נשען על מקלו, מתאמץ עד מאוד, אך פניו מאירות בחדווה שאין דומה לה. עם כניסתו לחנות - מנהל החנות חש אל הרבי לשמוע מה הביאו לכאן, ובאותו מעמד חתם את העיסקה עם בעל מפעל החגורות, עיסקה שמחזיקה מעמד עד היום...

ברכתו של הרבי מוסיפה ללוות את שני אנשי העסקים, שהעיסקה ביניהם הניבה לשניהם רווחים עצומים. אבל לא זה מה שעניין את הרבי, לא זה מה שטרד את מנוחתו. היה חשוב לו לטרוח בעצמו, לעלות ברגליו, לדבר פנים אל פנים, ולעשות הכל בזריזות יוצאת דופן. הכל כדי להקל על יהודי אחר בפרנסתו, לסייעו להגיע לרווחה כלכלית!

סיפור נפלא זה, אשר סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א מפי עד למעשה, פוקח לנו את העיניים עד היכן צריך להתאמץ למען הזולת, כמה עלינו לפעול כדי להקל עליו. אם יש לנו הזדמנות לעשות חסד עם הזולת, לסייע למישהו, לשמח כל יהודי - הבה נעשה זאת בזריזות, בשמחה, גם אם הדבר עולה לנו במאמץ.

יהודים יקרים! עתה הזמן להחזיר לליבנו אהבת ישראל, להטמיע

משראה שה'חפץ חיים' אינו נוטל את התרומה, סבר שזה משום שסכום התרומה אינו מספק אותו, הוא הוציא מכיסו עוד סכום נכבד והניח אף אותו על השולחן, אך גם עתה, עמד ה'חפץ חיים' בסירובו ולא נטל את התרומה

ה'עם הארץ' שידע לפסוק בעניני שעטנו

שכתוב: 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמיים וארץ לא שמת', הרי מצוה זו חיונית היא לאדם יותר מכל מצוות התורה, ואף שכרה רב יותר מכל המצוות כדברי המשנה: 'ותלמוד תורה כנגד כולם', לכן ניתנה האפשרות לכל יהודי להשיגה, ומי שאינו יכול לקיימה בעצמו ע"י לימוד, יזכה לקיימה ע"י החזקת תורה, בשותפות עם הלומד.

פעם סיפר הגרא"ל לתלמידיו, כי לא מכבר היה אצלו יהודי שבהיותו אצלו נדבה רוחו וקיבל על עצמו בנדיבות לב גמורה להחזיק תורה מנכסיו.

בדרך שובו לביתו בחוץ לארץ, הוא נהרג ל"ע בתאונת דרכים. אחרי ימים מועטים התגלה יהודי זה לקרובו בחלום, ואמר לו שעצם הקבלה האמיתית שלו להחזיק תורה, אף שבפועל עוד לא הספיק לקיים הבטחתו, הועיל לו מאוד בדינו בעולם האמת...

מזן ה'חפץ חיים' זי"ע מרבה היה לדבר אודות זכותם העצומה של 'תמכין דאורייתא' בהחזקת תורה, 'אל תפצירו בנדיבים לתרום' - היה אומר לעסקני 'ועד הישיבות' - 'אם תהיה להם זכות, הם יתנו בעצמם...'

פעם בהיותו במוסקבה ביקר בביתו של נדיב מפורסם שהיה רגיל לתרום כסף לישיבתו. באותה עת היה שם בבית עשיר אחר שאף הוא כידידו ביקש לתרום כסף לישיבה, אך החפץ חיים סירב לקבל ממנו את תרומתו, הוא הניח את התרומה על השולחן, וה'חפץ

הרב ישראל ליוש

"ליששכר נתנאל בן צופר: לזבולן אליאב בן חלן" (במדבר א, ח'ט')

הנה בפרשת 'ויחי', בברכות יעקב לבניו, ובפרשת 'וזאת הברכה', בברכות משה לבני ישראל, הקדימה התורה את זבולון ליששכר, ופירש רש"י שזאת מפני השותפות שהיתה ביניהם, שזבולון השוכן לחוף ימים יעסוק בסחורה, ויתמוך ביששכר שיושב והוגה בתורה, וכיון שתורתו של יששכר נתמכת ע"י זבולון, לכן הקדימה אותו התורה.

ואם כן, נשאלת השאלה, מדוע בפרשתנו הקדימה התורה את יששכר לזבולון, בשמות הנשיאים, בפקודיהם ובסדר הדגלים, הרי אם חלקו של זבולון בתורת יששכר, היא סיבה להקדימו, להיכן נעלמה סיבה זו בפרשתנו?

בספר 'טללי אורות' הביא בשם האדמו"ר מסקולען זי"ע תירוץ נפלא, ודאי שמעלת שבט יששכר העמל בתורה, גדולה ממעלת זבולון התומך תורה, כי לא מסתבר שיהיה המסייע גדול מהעושה. ומשום כך, בפרשתנו שהשבטים נמנים עפ"י מעלתם, מנו את יששכר לפני זבולון, כי הם ראשונים במעלה. אבל בפרשות 'ויחי' ו'וזאת הברכה' העוסקות בברכות לשבטים, הקדימו את זבולון, כי גורלו של יששכר הנתמך ע"י זבולון, תלוי בברכת זבולון.

וכד עסקינן בשותפות 'יששכר וזבולון', מן הראוי להביא את דבריו הנפלאים של מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אהרן ליב שטינמן זצ"ל: 'יש לשאול, מדוע דוקא במצוות תלמוד תורה מצאנו שותפות 'יששכר וזבולון', ואילו בשאר המצוות לא מצאנו שתועיל שותפות כזו, שאחד ניח תפילין או יאכל מצה, והשני שיתמוך במקיים המצוות, יקבל חצי משכרו?

ותי' מרן בעל ה'אילת השחר' זי"ע, שכידוע בגשמיות, הקב"ה רובו טובו הגדול עשה שצרכי האדם מצויים ומזומנים לו לפי כמה שהוא זקוק להם, חיטה הנצרכת לעשיית לחם, זולה וקלה יותר להשגה מפירות וירקות. כמו"כ מים הנצרכים מאוד לקיומו של האדם, מצויים יותר מהפירות והלחם, והאוויר שהוא המקיים של האדם, ובהעדרו לא יוכל לחיות כלל, מצוי בכל מקום, ולא נדרש עבורו אף פרוטה אחת.

כן הוא אף ברוחניות, כיון שהעולם מתקיים בזכות לימוד התורה, כפי

אינו תם בשותפות בשכר היששכרים, לומדי התורה, אלא הם זוכים בישיבה של מעלה לידיעה בתורה שנלמדה ע"י מי שתמכו בהם, וכראיה סיפר את הסיפור הבא: גדולי הדור בדורו של מרן רבינו חיים הלוי סולובייצק זצ"ל נחלקו בענין 'שעטנז'. באותה עת נראה לר' חיים בחלום אחד מתומכי הישיבה שכבר נפטר מן העולם, והיה מפשוטי עם. ר' חיים שאל אותו מה סוברים בישיבה של מעלה בענין הנידון, והוא הרצה לפניו פסק דין ערוך מבוסס על מקורות רבים, כאילו היה זקן ורגיל בפלפולא דאורייתא. ושוב מעשה ביהודי שהקדיש חלק גדול מממונו עבור הישיבה, ותמורת זאת הבטיח לו ר' חיים שילמד משניות לעילוי נשמתו. אחר פטירתו, החל רבי חיים ללמוד כבהטחתו, ופעם אחת התקשה בהבנת משנה אחת. ביגיעתו העצומה נפלה עליו תרדמה ויחלום חלום, ובחלומו בא אליו אותו יהודי שלמד משניות עבור נשמתו, והסביר לו ביאור באותה משנה ונסתלק. כשהתעורר הגר"ח אמר בהתפעלות: "לא ידעתי ששם זה הולך כל כך מהר, בחיותו היה עם הארץ גמור, וכבר יודע לבאר משנה חמורה..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

חיים' כמי שאינו שם לב, החל לדבר על קדושת יום השבת. העשיר השתומם, מעולם לא סירבו לקחת ממנו תרומה. משראה שה'חפץ חיים' אינו נוטל את התרומה, סבר שזה משום שסכום התרומה אינו מספק אותו, הוא הוציא מכיסו עוד סכום נכבד והניח אף אותו על השולחן, אך גם עתה, עמד ה'חפץ חיים' בסירובו ולא נטל את התרומה. "האם הכסף שתרמתי אינו מספיק? האם עלי להוסיף עוד?" - שאל העשיר הנבוך.

"לא ולא, סכום זה הוא בוודאי תרומה הגונה, אך אנו הרי שותפים, הלומדים הם בבחינת 'יששכר', ואתה התומך תורה בבחינת 'זבולון', וכשותפים, חפצים אנו לדעת מיהו השותף שלנו", וכאן תפס ה'חפץ חיים' את ידו של התורם ופרץ בבכי, "איך לא אבכה כאשר אני מעלה על ליבי כי יד נדיבה שכזו תישרף באש הגהינום הלוהטת על שחללה את השבת..."

הבין התורם מדוע מסרב ה'חפץ חיים' לקחת ממנו את התרומה, והבטיח לו נאמנה כי מהיום והלאה ישמור שבת ויסגור את עסקיו ביום השבת, או אז נענה ה'חפץ חיים', וקיבל ממנו את התרומה.

מרן החפץ חיים זי"ע סבר שזכותם של הזבולונים, מחזיקי התורה,

המשך מעמוד 9 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

לשמוע על מה התווכחו התובע והנתבע... בניגוד לכל המקרים האחרים, שכל אחד טוען 'כולה שלי', הפעם הוויכוח היה הפוך מן הקצה אל הקצה...

המוכר טען שהפועל-הנכה לא צריך לשלם לו מאומה, כיוון שכאשר קיבלתי אותו לעבודה ידעתי שהוא מומחה בהבאת קונים, ולקחתי מראש בחשבון שאם תיקרה פעם גניבה, הוא לא יוכל לרדוף אחרי הגנבים בגלל נכותו.

הפועל, לעומת זאת, טען שבעל-הבית לא צריך להפסיד בגלל שהוא נכה, והוסיף שגם הוא לקח בחשבון שאם יקרה מקרה אשר כזה, הוא ישלם לבעל-הבית את כל הכסף...

ומה קרה בסוף? - למחרת מגיעים בעל-הבית והפועל לחנות, ומוצאים את זוג האופניים שנגנב מונח ליד החנות... בשעות הלילה החזיר הגנב את גניבתו, והכל בא על מקומו בשלום...

כששאלו אותי איך אני מסביר את מה שקרה כאן, השבתי, שכאשר מתנהל דין תורה שכזה, שבו שני הצדדים מוותרים איש לרעהו, נוצרת רוח-טהרה בעולם הזה, והיא משפיעה גם על הגנב הנבזה שלא התבייש לנצל את נכותו של הפועל וברח עם האופניים. כמו שבכל בית חולים יש 'חדר סטרילי', שהוא נקי מכל זיהום ולכלוך, כך גם במקרה שלנו נרקמת רוח-טהרה בעולם כולו, והיא משפיעה גם על הגנבים...

(מתוך ההקדמה לספר 'מצוות בשמחה' - במדבר. בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

על מקומו, וכשהיה שומע שמדובר ברופא נכבד, היה עליו להציע לו מקום חלופי. וכיון שעשה זאת בדרך נלוזה, ולא ויתר, הפסיד.

ביקש 'לעשות סיבוב'

ובואו נשמע על ויתור נוסף, שגרר אחריו התחרשות פלאית. המעשה - המופיע בספרי מכובדנו הרה"ג רבי ארז חזני - התרחש בחנות לממכר אופניים כשבעל-הבית קיבל לעבודה אדם נכה, שיעמוד מול הלקוחות. לאדם ההוא הייתה התייחסות לבבית לכל לקוח, ולמרות נכות-הגוף התפרסם כבעל-גישה נוחה ומפוייסת לכל אדם באשר-הוא.

ואכן, מיד עם כניסתו לעבודה, משך האיש ההוא לקוחות רבים, שנהנו מעצם השיחה איתו, ולבסוף גם רכשו אופניים.

והי היום נכנס לחנות לקוח שביקש לרכוש אופניים חשמליים. המוכר התייחס אליו כראוי, הציג בפניו את האפשרויות השונות, ולבסוף הוחלט על זוג-אופניים שמחירם היה כמה אלפי שקלים, שהתאימו לדרישותיו.

הלקוח ביקש 'לעשות סיבוב' על האופניים כדי לבדוק אם הכל בסדר, ומשקיבל את הרשות לכך, ברח עם הסחורה, ולא שב לחנות. אם המוכר לא היה נכה, יתכן שהיה רודף אחריו, ומשיגו, אך כיוון שהיה נכה לא היה מסוגל לעשות זאת. כך ברח הגנב, ולא נראה יותר באזור, ולחנות נגרם נזק כספי רב.

בעל הבית של החנות, והמוכר, הגיעו לדין תורה אצלנו, וצריך

הספר שיחבר אותך לתוכנו של חומש במדבר!

כרך
חדש
בסדרה!

780
עמודים

מקרא
הוצאה לאור
02-940-6465

מאוצרו המופלא של מגיד המישרים
הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

להורים ולמחנכים | מורים ומורות | צעירים ומבוגרים

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

ניתן להשיג את הספרים בבית משפחת טורק
רח' ר' עקיבא 6 | ברקפלד | 08-9742475

טלפון להזמנות:
050-4172546

הספרים שיעשירו לכם את שולחן השבת!

שהראש ישיבה בא אלי ולוקח את התפילין, ומיד התפרסם בישיבה שאני עוד לא בר-מצוה. אני רציתי להסתיר את זה, אבל לא עזר לי... נולדתי בתחילת חודש אלול, והבר מצוה היתה אמורה להיות כמובן בזמן אלול. בסוף זמן קיץ נסעתי הביתה לבני ברק. היה אז בין-הזמנים, וידעתי שעוד מעט יהיה לי בר מצוה. אבא אמר לי שכדאי שילמד אותי דרשה לבר-מצוה. אז למדנו ביחד והוא הכין אתי את הדרשה, ואני כבר חכיתי ליום הגדול הזה. היה לי את כל בין הזמנים לשנן ולחזור... הגיע ראש חודש אלול, זה היה באותה שנה ביום ראשון, ואבא אומר לי: נו, מתחיל הזמן, צריכים לנסוע לישיבה... אמרתי לו: 'אבא, רגע, בין-כה בעוד כמה ימים זה הבר-מצוה שלי...' ואבא עונה לי: 'אתה חושב ששם לא תהיה לך 'גדלות'? אני מבטיח לך שאתה תגדל בכל מקום...' וכך נסענו לישיבת חברון לזמן אלול.

ביום הבר מצוה שלי, החברותא שלי הגאון רבי בערל שוורצמן זצוק"ל עם עוד כמה בחורים, הלכו לחנות ב'גאולה' וקנו קופסת ביסקוויטים וכמה בקבוקים של בירה וכוסות מפלסטיק, והביאו את הכל לחדר ועשו 'חגיגה'. שם אמרתי את הדרשה של הבר מצוה, ור' בערל שוורצמן התחיל להתווכח איתי, ואני עניתי לו, וחוזר חלילה א - גאנצע מעשה... אח"כ קצת שרו וזהו, ואחרי חצי שעה כבר היינו כולנו בבית מדרש...

הראש-ישיבה רבי חצק"ל (מרן הגאון רבי יחזקאל סרנא זצוק"ל י.ש.) היה גר ממש ממול, והוא שמע את השירה ושלח לראות לשמחה מה זו עושה. אמרו לו: זה בר מצוה של ברלה פוברסקי... ונחה דעתו. הוא אמר: "נו שישמחו, בין הסדרים, למה לא?"

(מתוך שיחה לנציגי 'לב שומע' - מוסף שבת קודש אמור)

"בתקופה האחרונה מאז פרוץ המגיפה פונים אלי אברכים הורים לילדי בר מצוה, מבקשים ברכה לילדים ומשיחים את עצבונם של הילדים שנכנסים לעול תורה ללא חגיגה גדולה כנהוג. אני רוצה לספר לכם איך היה ה'בר מצוה' שלי, ותראו שאפשר לגדול גם בלי חגיגה ואירוע של בר מצוה...

אני נכנסתי לישיבת פוניבז' בגיל 12. באותה העת בנין הישיבה היה בבניינתו, ובית המדרש היה בהיכל הזמני - 'היכל שרייבר', [היכן שכיום שוכן חדר השיעורים של מרן רבנו ראש הישיבה רבי גרשון אדלשטיין שליט"א י.ש.]. שם למדו אז, ולא היו חלונות. אמא ע"ה פחדה על בריאותי מאד, באותם ימים הגבעה היתה חשופה לרוחות שהגיעו מהים והן היו חזקות מאד, והיא חששה לבריאותי. אז הלכתי ללמוד בישיבת חברון בירושלים.

לפני שנסעתי לישיבה אמרתי לאבא שאני מתבייש. אני רק בן 12 וחצי ואני הולך לישיבה גדולה, כולם יצחקו ממני. אבא אמר לי: 'מה אכפת לך? אני אקנה לך תפילין, תתחיל להניח תפילין, מי צריך לדעת בן כמה אתה...' וכך הווה. באנו לזמן קיץ, בראש חודש אייר, ואבא באמת קנה לי תפילין. נו, הכל מצוין. יש לי תפילין, ואני בישיבה בחור צעיר. אף אחד לא צריך לדעת בן כמה אני.

יום אחד אני מגיע ל'שחרית' בישיבה. התפלל שם גם ראש הישיבה מרן הגאון רבי אהרן כהן זצוק"ל. הוא הוציא את התפילין שלו לפני התפילה, והנה והיה לו איזה ספק על הריבוע של תפילין של ראש. הוא היה מחמיר גדול. מה יעשה? הוא מסתובב לכאן ולכאן ורואה אותי. 'נו', הוא אומר לי, 'בוא תעשה מצוה, אתה הרי לא מחויב... הפעם תוותר לי, תיתן לי את התפילין שלך...' וכל הישיבה רואה איך

המשך מעמוד 17 | הגאון הרב אברהם צבי מרגלית שליט"א

שבנו ישיר את 'שיר המעלות' בסיום ה'טי"ש'. הוא, הרבי, יעשה סימן פלוני, ואז יתחיל הבן לשיר. ליל שבת, עורכים את ה'טי"ש'. הרבי יושב בראש השולחן, זקני החסידים סביבו. הצעירים עומדים סביב סביב, הרבי מקדש על היין, מברך המוציא. טועם משהו.

בקושי עוברות כמה דקות, והנה נדמה לאותו ילד שהרבי עשה את הסימן המוסכם. הוא פוצח בשיר בקולו הצלול והנאה, "שיר המעלות בשוב ה' את ישיבת ציון היינו כחולמים". הרבי שהבין מיד את הטעות, מצטרף אליו בלי להניד עפעף. הציבור חשב, ודאי יש לרבי כוונות נעלות, מי יודע אלו סודות טמירים מונחים כאן, מי יודע מה ראה הרבי ברוח קדשו, עד שהחליט שצריך לסיים את הסעודה שבקושי החלה.

אך האמת, לא מינייה ולא מקצתיה. הרבי חס על כבודו של הילד. חשש שאם ישתיק אותו, גם אם יסביר לו את הטעות ודאי יפגע. כדאי לוותר על המשך המעמד הנשגב של ה'טי"ש', ובלבד שלא

לפגוע ביהודי. מפליא! למדנו עד כמה צריכים אנו להיות רגישים למצוקת הזולת, חס וחלילה לא להלבין פנים. למדנו שדווקא מי שמקפיד בכל מקום ובכל מצב על קיום התורה ועל כללי השולחן ערוך, הוא זה שמביא קידוש שם שמים. **מרן הרב שך** זצ"ל היה דוגמא מופלאה לכך. לא חת מפני איש. אמר מה שחשב, על פי דעת תורה, בצורה הברורה והבהירה ביותר. בלי קישוטים ובלי הצטעצעות.

היו שלא הבינו אותו, טענו שאנשים לא אוהבים שמטיחים בהם את האמת בפנים. אך האמת היא שדווקא משום כך משום שאמר את הדברים ללא כחל ושרק, חשו הכל שהאמת בוערת בקרבנו, וקיבלו את דבריו. גם אנשים שרחוקים מקיום תורה ומצוות, מעריכים את איש האמת הפועל בעקביות על פי דרך התורה, ואינו סר ימין ושמאל ולו במשהו. אין לחשוש מכך, חלילה ה' לא יגרם ממעשיו. אדרבה בכך הוא מקדש שם שמים ברבים

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות' וישב)

וביקש מבית המשפט שישלחו לו את התיק של האיש הזה, כדי לעבור עוד פעם על החקירות מסביב, שיוכל לכתוב המעשה כראוי בספרו עם כל הפרטים.

אבל כיון שהתחיל לקרוא את כל תהליך המשפט, השתומם וראה שעשו איתו עוולה נוראה, ההוכחות לא צודקות, ומשהו פה לא מריח טוב. וכיון שהיה בו נקודה של אמת [אוגם זה מיותר, לא היה בו שום נקודה של אמת, אלא שכך הכניס הקב"ה בלבון] נתעורר שצריך לתקן את העון שטעה ושפט לו 15 שנה ולא כפי הדין האמיתי. מה עשה, התקשר לשר המשפטים של אמריקה, והודה לו שהוא טעה ועשה עוולה לאותו יהודי, ולדעתו צריכים לשחרר אותו [וגם זה נס גדול, לשבור גאווה של שופט, שזה הרבה יותר קשה מלבקוע את הים סוף, שבעל גאווה גוי זקן יודה על האמת] ואכן הגיעה פקודה לכלא, לשלח אותו לחפשי.

יש כאן שרשרת ניסים. כמו המעשה שהיה לפני שנתיים עם החסיד רבי שלום מרדכי רובשקין שליט"א לאחר כל המשפטים והערעורים, לא היה שום דרך של תקווה לשחרר אותו, יום אחד לפני השחרור באה הפקודה הסופית, שלא יצליחו כלל לערער לעולם, אבל יהודי זה המשיך להאמין באמונה פשוטה 'היפלא מה' כל דבר', אם היה עד אז איזה רעיון של תקווה, בגאולה של 'יש מיש', מעתה שאין כבר שום תקווה, יעשה הקב"ה 'יש מאין'. כדברי הפרי הארץ הנ"ל. הקב"ה עושה יש מאין, כמו ששולח ברכה בכרי הזה, כך ישגע את השופט ואת הפרזידנט וכו'.

והרי לנו סיפור נפלא שיהודי פשוט מהכלא האמריקאי היה לו אמונה פשוטה כזו, והמשיך לעצמו ישועה.

(יום ראשון אח"ק שנה זו)

(מתוך ממשקה ישראל - אמור)

לומד כך את דבריהם'. ונשאר בתקוותו החזקה באמונה בדברי חז"ל. אותו בעל תשובה בכלא, האמין באמונה תקיפה וחזקה שכונת חז"ל על הגאולה הפרטית, וממילא המשיך הוא על עצמו זה הכח להגאל ולהשתחרר מהכלא. ובאמת שכן מבואר בחידושי הרי"ם ששמירת שתי שבתות גואלת את האדם בפרטיות, אבל אותו בעל תשובה בכלא האמריקאי, לא האמין בכלל שכתוב כך בחידושי הרי"ם, אלא שנשמתו נדלקה באמונה חזקה בדברי חז"ל בלי שום ספק כלל. והמשיך את ההשגחה העליונה עליו בפרטיות.

נתגלגלה ההשגחה ואותו רב נתעכב ולא בא כמה שבועות לבית הסוהר, בפעם הבאה שבא, חיפש את ה'בעל תשובה' הנ"ל ולא מצאו, אמרו לו שהוא יצא מבית הסוהר לפני שבוע, משום מה הגיעה פקודה מגבוה שצריך לשחרר אותו.

ודבר פלא היה ששבועיים לפני שהשתחרר, היה מרבה לספר לחברים שלו בכלא, שעוד מעט הוא אמור לצאת מכאן.

כיון ששמר שתי שבתות, יצא האיש מבית הסוהר. פלא והפלא. אע"פ שבבית המשפט פסקו עליו עוד הרבה שנים, אף שניסו לערער לא עלתה בידם, א"כ איך נתהפך הדבר בין רגע?

מה הנפק"מ לדעת איך היתה הישועה, הקב"ה החליט לגאול אותו וזהו. אבל דרך האדם שהוא מסוקרן לדעת איך נפל הדבר. וגם סקרנות זו אין מקורה באמונה שלימה, כי המאמין באמונה שלימה יודע שהקב"ה יכול לעשות הכל, הפריץ השתגע ושחרר אותו בלי שום טעם וריח, הקצרה יד אלקינו לשגע את השופט לשחרר אותו? אבל אעפ"כ נשמע את ההסבר. השופט ששפט את היהודי הנ"ל, היה אדם זקן, ובאותה תקופה יצא לפנסיה, ולאחר שיצא החיט שהוא כותב 'ספר זכרונות' ממעברי חייו. וכדוגמא לאחד מהמשפטים המעניינים שעברו דרכו, בחר [בהשגחת ה'] את הסיפור של היהודי הנ"ל שהיה בתיק שלו כמה דברים מעניינים בצדדים וצדי צדדים.

את הערך הזה בפעולותינו. הבה נאהב כל יהודי, הבה נתמסר לכל יהודי, הבה נעשה הכל כדי לשמח את זולתנו. בידינו הדבר!

ה'נשמה' שבתורה...

מתלמידיו המובהקים של ה'חזון איש' זצ"ל, היה הגאון רבי משה יהושע לנדא זצ"ל. הוא התגורר בירושלים, ושימש שליחו האישי של ה'חזון איש' בפעולות רבות ומגוונות של חסד וצדקה בעיר הקודש. כך הפך לכתובת ידועה לכל עני ונזקק, ואלה צבאו על דלתו כל העת, מבקשים ממנו עזרה בתחומים שונים.

ביום מן הימים חש רבי משה יהושע כי כוחותיו כבר לא עומדים לו, ויותר מכך - הפריעה לו העובדה כי מעשי החסד שהוא מרבה בהם - מפריעים לו מלהתמיד בתורה כשאיפתו. לפיכך, פנה אל ה'חזון איש' ושאל אם הוא רשאי לפרוש מתפקידו כאיש החסד והמעש

למען כל פונה, כדי שיוכל להתמיד בתורה ולעסוק בה כמקדם... השיב לו ה'חזון איש': 'הלא החסד שאתה עוסק בו, הוא מצוה שאין אחר שיכול לעשותה, ולכן הוא ה'נשמה' הניטעת לתוך תורתך. תורתך לא היתה כה מושלמת - לולא מעשי החסד הנלווים אליה, המשרתים אותה, המחיים אותה בעומק ליבך. איך יכול לפרוש מן החסד, כי החסד הוא מה שמניע את הלימוד שלך!'

וללמדנו בא: תורתנו הקדושה היא תורת חסד, פותחת במעשי חסד ומסתיימת במעשי חסד. לא רק שחסד ותורה אינם סתירה, אלא הם משלימים זה את זה ליצירה יהודית איכותית ומרהיבת עיניים. אם רוצים אנו לזכות בתורה - זה הזמן להכניס אליה 'נשמה', להרבות בחסד. כך נזכה לקבל את התורה באמת, להפנימה אל ליבנו!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ האם צריך ללעוס את מצת המצוה בליל הסדר?
- ◆ מתי אומרים 'זכר למקדש' - לפני אכילת ה'כורך' או לאחריה?
- ◆ איזה מאכל נוהגים שלא לאכול בליל הסדר?

מהלכות 'מרור' ו'כורך'

• בזמן שבית המקדש היה קיים, היה הלל הזקן כורך את המצה והמרור ואוכלם יחד, וכזכר למנהגו של הלל, הנהיגו חכמינו ז"ל גם בזמן הזה לכרוך 'כזית' מצה עם כזית מרור, ולאוכלם יחד; ואכילה זו, מכונה 'כורך'. ויש לטבול את ה'כורך' בחרוסת. ולאחר כריכת המצה והמרור, יאמר: "זכר למקדש כהלל", ויאכלם יחד. ובנוסח ההגדה שבידינו, יש תוספת על נוסח זה. ואין להפסיק בדיבור בין אכילת המצה והמרור לאכילת הכורך, כדי שברכות המצה והמרור תחולנה גם על הכורך; וכתב במשנה ברורה, שמהלכה זו נראה שצריך לומר 'זכר למקדש' רק לאחר אכילת הכורך.

• אדם שיש ברשותו בליל הסדר רק ירק אחד, הראוי לקיום מצות מרור, ואין בידו ירק נוסף לצורך ה'כרפס' - נחלקו הפוסקים אם יקיים בו את הכרפס בתחילת ה'סדר', ואת מצות מרור לאחר אכילת המצה, או להיפך.

מהלכות ליל הסדר

• ישנם מקומות שנהגו שלא לאכול בשר צלוי בליל הסדר; הן בשר בהמה, והן בשר עוף. וכן מנהג בני אשכנז.

• בחלק מקהילות ישראל, נהגו לאכול ביצים בליל הסדר, ויש אומרים שעיקרו של המנהג הוא לאכול רק את הביצה המונחת בקערה.

• את קרבן החגיגה הקרב יחד עם קרבן הפסח, יש לאכול לפני קרבן הפסח, כדי שקרבן הפסח יאכל 'על השובע', דהיינו, שלא יהיה רעב בשעת אכילתו. וכזכר לכך, תיקנו חכמים לאכול את מצת ה'אפיקומן' בסוף ליל הסדר, כלומר, לאכול מצה 'על השובע'.

מהלכות קיום מצות אכילת מצה בליל הסדר

• בבציעת המצות בליל הסדר, נוטלים בבת אחת שתי חתיכות, האחת מהמצה העליונה, והאחת מהאמצעית; ואוכלים בבת אחת שני שיעורי 'כזית', האחד מהמצה העליונה, והאחד מהאמצעית. ולכתחילה, צריך לאכול את שני שיעורי ה'כזית' מצה בבת אחת, והיינו, שיכניס את שניהם לפיו בחתיכות קטנות בזו אחר זו, וירסקן, ולא יבלע מאומה, ואז יבלע בבת אחת שיעור אחד של כזית, ואחר כך יבלע את השאר. ונחלקו הפוסקים אם צריך להניח לפני כל אחד מהמסובים שתי מצות, וכל אחד מהם יאכל אף הוא שני שיעורי כזית, או שאינם צריכים לאכול אלא כזית אחד.

• באכילת מצת המצוה בליל הסדר, לכתחילה יש ללעוס את המצה כדי לחוש בטעמה; ובדיעבד, אף אם בלע את המצה ללא לעיסה כלל - יצא ידי חובה.

• האוכל מצה בליל הסדר שלא לשים קיום מצות אכילת מצה - לדעת השולחן ערוך, אם ידוע לו שהוא אוכל מצה, ושהלילה הוא ליל הסדר, יצא ידי חובה. ויש חולקים.

• חולה שמפאת מצבו הנפשי ישנן שעות בהן הוא פטור מכל המצוות, ובשעה שהיה פטור, עשה מצוה כלשהי, אין זה נחשב כקיום מצוה.

• משך הזמן בו יש לאכול את 'כזית' המצה לקיום מצות אכילת מצה בליל הסדר, הוא - 'כדי אכילת פרס', כלומר, משך הזמן הנדרש לאכילת 'פרס', שהוא חצי כיכר לחם.

• מצות אכילת מצה פְּחוּבָה, היא בלילה הראשון של פסח בלבד, (ובחוץ לארץ, גם בלילה השני), כפי שנאמר בתורה: **בְּרֵאשֵׁן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם לְחַדֵּשׁ בְּעָרְבֵי תֵּאֲכֹלוּ מִצֵּת.**